

08

Tilintarkastuspalvelut

- **Julkisen sektorin tilintarkastus**
- **Kansainväliset laskentaperiaatteet ja tilinpäätöskäytännöt, kuten IFRS ja US GAAP**
- **Prosessi- ja järjestelmätarkastus**
- **Rahoitus- ja sijoitustoimintojen tarkastus**
- **Tilintarkastus**

Neuvontapalvelut

Julkinen sektori

- Arvioinnit
- Kunta
- Valtio

Liiketoiminnan tehostamisen

konsultointi

- HR ja muutoshallinta
- IT-toiminnot
- Talous- ja rahoitustoiminto
- Prosessien kehittäminen

Neuvontapalvelut

omistajayrittäjille

Riskienhallinta ja

sisäinen valvonta

- Sisäinen tarkastus
- Yritysvastuu

Yritysjärjestelyt

- Arvonmäärittäminen
- Corporate Finance (M&A)
- Due Diligence

Verokonsultointipalvelut

- **Arvonlisävero**
- **Henkilöverotus**
- **M&A-palvelut**
- **Siirtohinnoittelu**
- **Verokonsultointi omistajayrittäjille**
- **Yritysoikeus**
- **Yritysverotus**

Sparrausta tilintarkastuksen lisäksi

Marimekko valitsi PwC:n tilintarkastajakseen kevään 2008 yhtiökokouksessa.

Ekström näkee tilintarkastajan roolin erittäin keskeisenä.

”Marimekko on viime vuosina kasvanut ja kansainvälistynyt voimakkaasti. Näin ollen myös liiketoiminta ja siihen liittyvät prosessit ovat monipuolistuneet. Tarvitsemme tilintarkastajaltamme sparrausta ja kokemuksen tuomaa näkemystä liiketoiminnan eri osa-alueilla perinteisen tilintarkastuspalvelun lisäksi. Meille Marimekossa on ensisijaisen tärkeää, että kaikki tehdään oikein ja yhtiön toimintaa kuvaavat raportit palvelevat mahdollisimman hyvin kaikkia sidosryhmiämme.”

Marimekon tulevaisuuden suunnitelmiin kuuluu ennen kaikkea kasvu, jota PwC:n osaaminen tukee Ekströmin mukaan vahvasti. Keskeisiä strategisia askeleita tällä polulla tulevat olemaan Marimekon uniikin brändin ja muotokielen kirkastaminen ja asemoiminen uusille kuluttajaryhmille, joidenkin uusien tuotekategorioiden lanseeraaminen, kansainvälisen myymäläkonseptin kehittäminen sekä toiminnallisen tehokkuuden lisääminen.

Vuosikertomus | 2008

”Keskeinen valintakriteerimme oli laaja-alaisen asiantuntemuksen ja kokemuksen omaava tarkastustiimi. Erityisesti päävastuullisen tarkastajan laaja-alainen osaaminen sekä ison kansainvälisen tarkastusyhteisön antama tuki alati muuttuvan ja lisääntyvän sääntelyn tulkitsemisessa ja toteuttamisessa oli meille tärkeää”,

kertoo Marimekon talousjohtaja **Thomas Ekström**.

PricewaterhouseCoopers-ketjun jäsenyrityksissä työskentelee maailmanlaajuisesti yli 155 000 henkilöä 153 maassa. Jäsenyritysten yhteenlaskettu liikevaihto oli päättyneellä tilikaudella 28,2 miljardia Yhdysvaltain dollaria.

PricewaterhouseCoopers Oy tarjoaa tilintarkastusta, verokonsultointia ja neuvontapalveluita 700 hengen voimin 12 paikkakunnalla. Liikevaihto oli päättyneellä tilikaudella 86,1 miljoonaa euroa. PricewaterhouseCoopers Oy

on vuonna 1954 perustettu suomalaisomisteinen KHT-yhteisö: yhtiömme osakkaat ovat yhtiössämme työskenteleviä KHT-tilintarkastajia sekä verotuksen, yritysjärjestelyiden ja liikkeenjohdon konsultoinnin asiantuntijoita. Yhteistyömme maailmanlaajuisen PricewaterhouseCoopers-ketjun kanssa perustuu sopimukseen, jonka mukaan ketjun maailmanlaajuiset toiminnot ja kehitystoimenpiteet ovat PricewaterhouseCoopers Oy:n käytettävissä.

Toiminta- ajatus

Kehitämme, markkinoimme, myymme ja toimitamme tilintarkastus-, neuvonta- ja veropalveluja niin, että suomalaiset ja kansainväliset asiakkaamme niin yksityisellä, julkisella kuin ns. kolmannella sektorilla (yhdistykset, säätiöt ja järjestöt) saavat siitä lisäarvoa ja että henkilökuntamme kokee työnsä merkittävällä ja mielekkäällä tavalla.

Visio

Suomalaisen yhteiskunnan hyvinvoinnin kasvu perustuu innovatiivisuuteen, yrittäjyyteen ja luottamukseen.

Innovatiivisuus
Olemme mukana toteuttamassa innovatiivista yritystoimintaa.

Yrittäjyys
Edistämme yrittäjyyttä omilla lisäarvoa tuottavilla asiantuntijapalveluillamme.

Luottamus
Lisäämme asiakkaidemme ja muiden sidosryhmien luottamusta yritystoimintaan.

Strategiset painopisteet

Keskitymme tuottamaan asiakkaallemme lisäarvoa
Kuuntelemme ja ymmärrämme asiakkaan liiketoiminnan sekä toimialan haasteita, joiden ratkaisemiseksi kokoamme asiakaslähtöisesti tiimin parhaista asiantuntijoistamme.

Investoimme asiakassuhteisiin
Varmistamme segmentoinnin, vastualueiden, tavoitteiden ja mittareiden avulla, että investoinnit asiakassuhteisiin ovat tuottavia.

Korkeatasoista ja laadukasta toimintaa
Jaamme tietoa ja teemme yhteistyötä sekä asiakkaamme että kollegoidemme kanssa parhaiden käytäntöjen ja innovatiivisten ratkaisujen tuottamiseksi.

Paras työpaikka
Erotaudumme eduksemme sekä asiakkaidemme että henkilöstömme mielestä. Parhaat henkilöt haluavat työskennellä parhaassa työpaikassa.

Arvot

Laadukkuus

- toimitamme, mitä lupaamme, ja tuotamme lisäarvoa yli odotusten
- saavutamme laadukkuutta innovatiivisuuden, jatkuvan kehittymisen ja joustavuuden avulla

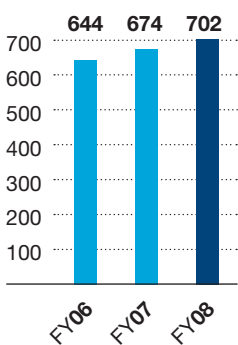
Tiimityöskentely

- parhaan tuloksen saavutamme tekemällä yhteistyötä asiakkaidemme ja kollegojemme kanssa
- tehokas tiimityö vaatii vuorovaikutusta, kollegojen huomioimista ja tiedon jakamista

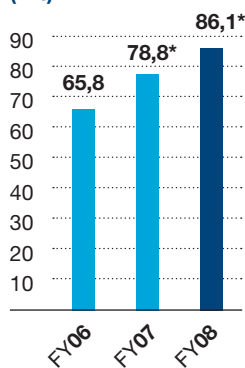
Johtajuus

- haluamme olla johtava asiantuntijaorganisaatio omalla alallamme
- johtajuus vaatii rohkeutta, visiota ja rehellisyyttä

Henkilöstön määrä tilikauden päättyessä

Liikevaihto (M€)

* Liikevaihdon sisältöä on muutettu. Vuosien FY08 ja FY07 liikevaihtoon sisältyy globaalisti hallinnoitavien toimeksiantojen alihankinnat. Vuosi FY06 ei ole vertailukelpoinen. Tilinpäätöksessä annetaan tarkempi informaatio liikevaihdon sisällön muutoksen vaikutuksesta. **FY = Fiscal Year**

06

PwC lyhyesti

PricewaterhouseCoopers-ketjun jäsenyrityksissä työskentelee maailmanlaajuisesti yli 155 000 henkilöä 153 maassa.

08

Toimitusjohtajan katsaus

Päättynyt tilikausi oli yhtiöllemme jälleen hyvä. Liikevaihtomme kasvoi 9 prosenttia ja oli 86,1 miljoonaa euroa.

10

Asiakkaat

Asiakkaitamme ovat muun muassa pörssi-yhtiöt, perheyrietykset, säätiöt ja muut yleishyödylliset yhteisöt, valtionhallinto, kunnat ja kuntayhtymät.

18

Henkilöstö

Keskeisenä rekrytointikanavana PwC:llä on jo kolmentoista vuoden ajan toiminut Kisälli-ohjelma. Ohjelma on suunnattu opintojensa loppuvaiheessa oleville opiskelijoille.

24

Yritys

PwC:n vastuullinen toimintatapa pohjautuu yrityksen arvoihin: laadukkuuteen, tiimityöskentelyyn ja johtajuuteen sekä eettisiin periaatteisiin.

31

Tilinpäätös

Tilikauden aikana jatkunut hyvä taloudellinen tilanne ja markkinoiden kasvu edesauttoivat myönteistä kehitystä.

50

Läpinäkyvyys-kertomus

PricewaterhouseCoopers Oy:n hallinnosta vastaavat yhtiökokous, hallitus sekä toimitusjohtaja yhtiön johtoryhmän avustuksella.

”Laatu ei ole vain teknistä osaamista, vaan siihen kuuluvat myös parhaat ihmiset ja heidän osaamisensa, hyvät asiakkaat sekä palvelu.”

Päättynyt tilikausi oli yhtiöllemme jälleen hyvä. Liikevaihtomme kasvoi 9 prosenttia ja oli 86,1 miljoonaa euroa. Kannattavuus oli suunnitellulla tasolla.

Edellisen tilikauden alussa perustamamme omistajayrittäjäpalveluysikön toiminta lähti tilikaudella käyntiin hyvin. Omistajayrittäjäpalveluiden tavoitteena on palvelutarjonnan kehittäminen sekä asemamme vahvistaminen perheyristysten ja omistajayrittäjien keskuudessa.

Päivitimme keväällä strategiamme vuosiksi 2009–2011. Keskeiset strategiset teemamme ovat johtaminen, osaaminen ja kannattavuus. Keskitymme strategiamme mukaisesti tuottamaan asiakkaillemme lisäarvoa, panostamme asiakassuhteisiin, toimintamme on korkeatasoista ja laadukasta ja haluamme, että yrityksemme on paras työpaikka. Tavoitteemme on myös, että erotumme eduksemme sekä asiakas- että henkilöstöasioissa, johtamisemme on läpinäkyvää ja oikeudenmukaista ja toimintamme on kannattavaa.

Tärkein kilpailuvalttimme, laatu, tulee olemaan suomalaisessa yhteiskunnassa menestystekijä. Omalta osaltamme edistimme laatuasioita tilikaudella muun muassa tekemällä tiivistä yhteistyötä Laatukeskuksen kanssa ja tukemalla asiakkaitamme laatuasioiden edistämiseksi ja Laaturaportointipailun hakuprosessissa. Laatu ei ole vain teknistä osaamista, vaan siihen kuuluvat myös parhaat ihmiset ja heidän osaamisensa, hyvät asiakkaat sekä palvelu.

Haluamme olla haluttu työnantaja. Henkilöstön hyvinvointi on meille ensisijaisen tärkeää, ja panostimme siihen tilikaudella voimakkaasti. Henkilöstömäärämme kasvoi tilikaudella jonkin verran. Henkilöstöä oli tilikauden lopussa 702, kun määrä edellisen tilikauden päättyessä oli 674.

Henkilöstöpuolella yksi mittavimmista projekteistamme on ollut uuden valmistusmenetelmän kehittäminen ja käyttöönotto alkaneen tilikauden alussa. Menetelmän tavoitteena on tukea kaikkien PwC:läisten kehitystä ja suorituksia. Jokaiselle

PwC:läiselle on nimetty henkilökohtainen valmentaja, ”Coach”, joka toimii työntekijän valmentajana ja sparraajana.

Toimialaamme liittyvä erityispiirre on, että siihen liittyvä sääntely lisääntyy edelleen. Esimerkiksi muuttuvat ISA- ja IFRS-standardit asettavat haasteita sekä meille että asiakkaillemme. Keskeisesti liiketoimintaamme vaikuttava tekijä on myös yritysjärjestelymarkkinatilanne, johon suhdanteet vaikuttavat voimakkaasti. Alkaneella tilikaudella yleinen maailmantalouden tilanne tuo omat haasteensa myös meille.

PwC-ketjun vuoden 2007 lopussa toteuttaman maailmanlaajuisen toimitusjohtajatutkimuksen mukaan yritysjohtajien suurimmaksi huolenaiheeksi oli noussut maailmantalouden taantuma. Yritysjohtajien luottamus tulevaisuuteen laski ensimmäistä kertaa viiteen vuoteen.

Tutkimustulokset olivat kuitenkin hyvin kaksijakoiset. Taloudellisen taantuman uhka koettiin selvästi merkittävämpänä uhkatekijänä kehittyneissä teollisuusmaissa. Suurissa kehittyvissä maissa, kuten Kiinassa ja Intiassa, yritysjohtajien luottamus tulevaisuuteen oli sen sijaan hyvin korkealla tasolla.

Yritysjohtajat pitivät erityisen tärkeänä verkostoitumista, ja se olikin heidän mielestään yksi keskeisimpiä tekijöitä menestykseen.

Järjestimme tilikaudella lukuisia tapahtumia ja tilaisuuksia asiakkaillemme, sekä yksin että yhdessä yhteistyökumppaneidemme kanssa. Yksi alkutilikauden merkittävimpiä tapahtumia oli PwC-ketjun pääjohtajan Sam DiPiazzan vierailu Suomessa. Muita tapahtumia olivat muun muassa verotusseminaarit ja verotuksen ajankohtaispäivät eri puolilla Suomea, keväällä järjestetyt IFRS-seminaarit, PwCwomen-tapahtuma sekä tilaisuus EU:n uudesta kemikaaliasetuksesta.

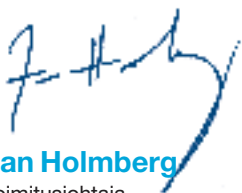
PwC sai alkaneella tilikaudella maailmanlaajuisesti mitattavaa näkyvyyttä toimiessaan Pekingin olympialaisten tilintarkastajana ja yhteistyökumppanina sekä avustaen

olympialaisten organisaatiota muun muassa budjetoinnissa, taloussuunnittelussa ja sisäisessä tarkastuksessa. Yhteistyö alkoi jo vuonna 2000, jolloin Kiinan PwC konsultoi olympialaisten hakukomiteaa.

Heinäkuun 1. päivänä 2008 vietimme PricewaterhouseCoopers-ketjun kymmenvuotispäivää. Kymmenen vuotta sitten Price Waterhouse ja Coopers & Lybrand fuusioituivat muodostaakseen nykyisen PricewaterhouseCoopers-ketjun. Kuluneen vuosikymmenen aikana olemme rakentaneet PwC-ketjun, jonka toiminnan laatu ja rehellisyys ovat esimerkkinä muille alamme yrityksille.

Kymmenvuotisjuhlaa vietettiin "The Power of 10" -teemalla, ja PwC:läisillä oli mahdollisuus tukea YK:n pakolaishjärjestö UNHCR:ää ja sen tekemää työtä Sudanissa Darfurin pakolaisten hyväksi. PwC:läiset ja PwC-ketjun yritykset ympäri maailman keräsivät yhteensä yli 4 miljoonaa dollaria, mikä oli kaikkien aikojen suurin yksittäisen liiketoimintaorganisaation UNHCR:lle tekemä lahjoitus. Keräysvarojen avulla UNHCR on aloittanut suuren koulujen rakentamisurakan ja opettajien koulutusohjelman.

Lopuksi haluan kiittää kaikkia asiakkaitamme ja yhteistyökumppaneitamme hyvästä yhteistyöstä. Haluan myös kiittää kaikkia PwC:läisiä yrityksemme menestyksen eteen tehdystä arvokkaasta työstä. ■

Jan Holmberg

Toimitusjohtaja

Parempaa laatua ja terveyshyötyjä tulevaisuuden sairaalassa

”Hyvä konsultti tekee sen, mitä hyvä opettaja tekee koulussa. Hän pystyy tuottamaan tilanteen, jossa oppilas itse oivaltaa ja oppii, sen sijaan että opettaja tekisi työn hänen puolestaan.” Näin luonnehtii

konsultin roolia Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin kehittämispäällikkö **Satu Suhonen**. Suomen PwC on konsulttina mukana rakentamassa Turkuun TYKSin uutta erikoissairaanhoidon sairaalaa, joka on tarkoitus organisoida täysin uudella tavalla perinteisiin organisaatiomalleihin verrattuna.

Erikoissairaanhoidon palvelut tuotetaan prosessiajattelun ja -johtamisen periaatteita noudattaen hoitolinjoissa potilaslähtöisesti, yksilölliset tarpeet huomioon ottaen.

”T-sairaala valmistuu ja otetaan käyttöön syksyllä 2011”, kertoo Suhonen.

Asiakkaat

PwC:n toimintaa ohjaa asiakaslähtöisyys. Määrittelimme tilikaudella neljä keskeistä asiakaspalveluun liittyvää toimintaperiaatetta: panostamme asiakassuhteisiin, jaamme tietoa ja kokemuksia ja teemme yhteistyötä, asetumme asiakkaan asemaan ja keskitymme tuottamaan asiakkaallemme lisäarvoa.

Yrityskauppa läpi nopealla aikataululla

Vuonna 1918 perustetussa kultasepäniike J.A. Tarkiainen Oy:ssä tuli vähän aikaa sitten eteen tilanne, että kukaan toimitusjohtajan kolmesta lapsesta ei ollut halukas jatkamaan perheyrittystä. Kaikilla lapsilla oli omat ammattinsa muilla aloilla.

”Olin jo sitä ennen ajatellut, että jos joku tulisi kysymään onko Tarkiainen myytävänä, vastaisin, että kyllä se on, jos hinnasta vain sovitaan.” Näin kertoo **Kari Tarkiainen**, joka on toiminut yrityksen toimitusjohtajana vuodesta 1973 asti.

Tuleva ostaja oli tutkinut kauppaa varten ostokohdetta jo neljän vuoden ajan. Mahdollista myyntitilannetta varten hinta oli laskettu etukäteen PwC:n asiantuntijoiden avustuksella. Koko yrityskauppa pystyttiin näin viemään läpi erittäin nopeasti.

”Yrityksen myynti oli helppo toteuttaa PwC:n avulla, kun PwC:llä on kaikki tiedot meistä 20 vuoden ajalta.”

PwC:n ja Tarkiaisen yhteistyö alkoi 1980-luvulla.

”PwC:ltä löytyi asiantuntemusta, jota itsellä ei ollut. Olemme aina saaneet PwC:ltä neuvoja, kun olemme niitä tarvinneet, ja PwC on ollut meille kuin henkilöäkäri.”

Ostajat ostivat Tarkiaisen brändin, joten yritys jatkaa edelleen Tarkiaisen nimellä. Kari Tarkiainen jatkaa yrityksessä Senior Advisorina ainakin vuoden 2009 loppuun.

PwC Suomen asiakkaita ovat muun muassa pörssiyhtiöt ja perheyrietykset

Tarjoamme Suomessa asiakkaillemme tilintarkastus-, verokonsultointi- ja neuvontapalveluja 12 paikkakunnalla. Asiakkaitamme ovat esimerkiksi pörssiyhtiöt, perheyrietykset, säätö- ja muut yleishyödylliset yhteisöt, valtionhallinto, kunnat ja kuntayhtymät. Yhteensä noin 12 000 asiakkaasta suurin osa on pieniä ja keskisuuria yrityksiä.

Toimintaamme ohjaa asiakaslähtöisyys, jota varten määrittelimme tilikaudella neljä keskeistä asiakaspalveluun liittyvää toimintaperiaatetta: panostamme asiakassuhteisiin, jaamme tietoa ja kokemuksia ja teemme yhteistyötä, asetumme asiakkaan asemaan ja keskitymme tuottamaan asiakkaallemme lisäarvoa.

Mittaamme asiakastytyvääisyyttä säännöllisesti, jotta voimme kehittää toimintaamme ja asiakaspalveluamme edelleen. Tilintarkastuksessa toteutettiin mittava asiakastytyvääisyyskysely keväällä. Neuvontapalveluissa ja verokonsultoinnissa tutkimukset toteutettiin projektikohtaisesti pitkin tilikautta aina projektien päättyessä.

Julkaisimme tilikaudella lukuisia asiakkaillemme ja sidosryhmillemme suunnattuja julkaisuja ja tutkimusraportteja, jotka ovat meille keino viestittää näkemyksiämme talouden ja liiketoiminnan keskeisistä aiheista ja tulevista trendeistä. Tutkimustemme tavoitteena on lisäarvon tuottaminen asiakkaillemme ja sidosryhmillemme ja tätä kautta heidän liiketoimintansa tukeminen. Emme ainoastaan raportoi tuloksia, vaan kerromme myös, mitä tulokset merkitsevät ja miksi ne ovat olennaisia juuri omille asiakkaillemme.

Tilikaudella tehtyjä maailmanlaajuisia tutkimuksia olivat muun muassa yritysjohtajien tulevaisuudennäkemyksiä luotaava CEO Survey, listautumismarkkinoita kartoittava IPO Survey sekä metsäteollisuuden tilaa mittaava Forest, Paper and Packaging Survey. Global Real Estate -tutkimuksessa puolestaan selvitettiin maailmanlaajuisia kiinteistömarkkinoita ja Global Economic Crime -tutkimuksessa maailman talousrikollisuustilannetta. Lisäksi toteutimme joka vuosi Suomessa omia tutkimuksia. Näitä olivat tilikaudella esimerkiksi keväällä toteutettu riskienhallintatutkimus ja kesällä toteutettu ilmastonmuutostutkimus.

Kehitys liiketoiminta-alueilla tilikaudella

Tilintarkastus

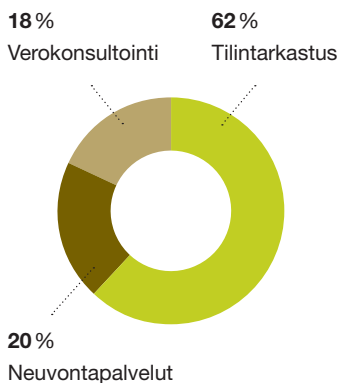
Tilintarkastus-liiketoiminta-alue jatkoi tilikaudella kasvuaan. Liikevaihto kasvoi 15,7 prosenttia ja oli 53,8 miljoonaa euroa. Liikevaihdon kasvuun vaikutti globaalisti hallinnoitavien toimeksiantojen alihankintojen sisällyttäminen ensimmäistä kertaa liikevaihtoon. Vertailukelpoinen liikevaihdon kasvu oli 5,9 prosenttia. Kannattavuus parani edellisvuodesta.

Suuret kansainväliset tilintarkastustoimeksiannot solmitaan enenevässä määrin globaalilla tasolla, jolloin emoyhtiön tilintarkastajana toimiva tilintarkastusyhteisö sitoutuu suorittamaan ja koordinoimaan konsernin ja konserniyhtiöiden tarkastukset sekä kotimaassa että ulkomailla käyttäen apunaan kansainvälistä verkostoaan. Edelleen yhtiöiden taloushallintojen siirtyminen kansainvälisiin palvelukeskuksiin muuttaa ja lisää emoyhtiön tilintarkastajien tehtäviä merkittävästi. Olemme panostaneet globaalisti hallinnoitavien toimeksiantojen hoitoon yhdessä PwC-ketjun kanssa muun muassa kutsumalla ulkomaisia huippuosajia työskentelemään kanssamme määräaikaaisesti suurimmissa tarkastustoimeksiannoissa. Onnistuminen tässä työssä näkyy myös liikevaihdon kasvuna.

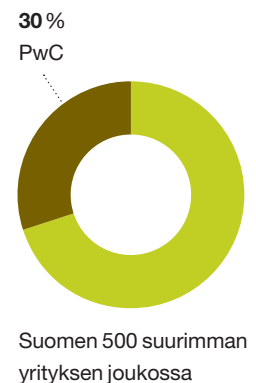
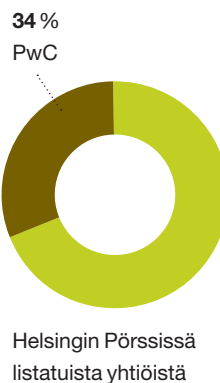
Tilintarkastuksessa toteutettiin keväällä 2008 Taloustutkimuksen avulla asiakastyytyväisyystutkimus, jossa selvitettiin sadan suurimman tilintarkastusasiakkaan mielipiteitä PwC:n palveluista. Tutkimustulosten mukaan kokonaistyytyväisyys on hyvällä tasolla. Eryityisesti tilintarkastuspalvelut sai kiitosta panostuksesta pitkäaikaisiin asiakassuhteisiin, hyvästä yhteistyöstä sekä viestinnän avoimuudesta. Edelleen kehitettävää löytyi vielä muun muassa lisäarvon tuottamisessa asiakkaalle ja asettumisessa asiakkaan asemaan.

Tilintarkastustarjouskilpailut työllistivät edellisen tilikauden tapaan runsaasti. Menestyminen tarjouskilpailuissa oli kaiken kaikkiaan hyvä, ja saimme asiakkaiksemme useita pörssiyrityksiä. Näin ollen PwC:llä on Suomessa edelleen selvästi suurin markkinaosuus pörssiyritysten tilintarkastuksista. Tarjousprosessia tehostettiin tilikaudella vahvistamalla tarjousorganisaatiota ja perustamalla Proposal Board, joka koordinoi tarjousprosesseja ja tekee niihin liittyvät keskeiset päätökset.

Liikevaihdon jakautuminen liiketoiminta-alueittain

PwC:n markkinaosuudet tilintarkastuksessa Suomessa

Yritysvastuuasiat ja erityisesti ilmastonmuutoksesta käyty keskustelu lisäsivät yritysvastuupalveluiden kysyntää.

Toimintaa tehostettiin tilikaudella perustamalla metodologia-organisaatio, jonka tehtäviin kuuluu muun muassa tilintarkastustiimien neuvonta tilintarkastusteknisissä kysymyksissä, yhtenäisten ja tehokkaiden työskentelytapojen ja toimintaperiaatteiden kehittäminen sekä ajan-kohtaisen GAAS-materiaalin (Generally Accepted Auditing Standards) tuottaminen.

Yksi keskeisimpiä toimintaan vaikuttaneita muutoksia oli tilikauden alussa 1.7.2007 voimaan tullut uusi tilintarkastuslaki, joka vaikuttaa muun muassa ISA-standardien muodossa ja jonka rotaatiosääntö edellyttää lista-yhtiöiden vastuullisen tilintarkastajan vaihtamista seitsemän vuoden välein. Säännös on kirjoitettu ja perusteltu niin, että tilintarkastusta suorittavan KHT-yhteisön toimikausille ei ole haluttu asettaa enimmäisaikaa.

SOX-työ (Sarbanes-Oxley) vähentyi tilikaudella jonkin verran, kun asiakasyrityksiä vetäytyi New Yorkin pörssistä. Tilintarkastukseen vaikutti osaltaan myös Yhdysvaltojen asuntomarkkinoilta liikkeelle lähtenyt rahoitusmarkkinoiden kriisi, jonka mahdollisia vaikutuksia huomioitiin tilintarkastuksessa.

PricewaterhouseCoopers Oy:n osakkuusyhtiö PwC Julkistarkastus Oy keskittyy kuntien ja kuntayhtymien sekä seurakuntien tilintarkastukseen. Toiminta kehittyi tilikaudella suotuisasti. PwC Julkistarkastus Oy:n markkina-asema on vahva erityisesti suurissa kunnissa; Suomen kymmenen suurimman kunnan tilintarkastuksissa yhtiön markkinaosuus on 50 prosenttia.

Koko liiketoiminta-alueen näkymät alkaneelle tilikaudelle ovat hyvät.

Neuvontapalvelut

Neuvontapalveluiden liikevaihto laski tilikaudella 0,8 prosenttia ja oli 17,1 miljoonaa euroa. Liikevaihdon laskuun vaikutti ensisijaisesti globaalisti hallinnoitavien toimeksiantojen alihankintojen sisällyttäminen ensimmäistä kertaa liikevaihtoon. Lisäksi laskuun vaikutti yritysjärjestelyiden määrä, joka oli edellistä tilikautta pienempi. Kannattavuuden laskuun vaikuttivat muun muassa investoinnit asiakkuusryhmiin ja erityisesti panostukset julkisen sektorin palveluihin.

Liiketoiminta-alueella panostettiin tilikaudella asiakkuudenhallintaan ja otettiin käyttöön uusi asiakkuudenhallintajärjestelmä. Asiakastytyväisyyss-tutkimusten yleisarvosana oli tilikaudella 4,05 (asteikolla 1–5).

Tilikaudella kehitettiin yritysjärjestelyihin liittyvää palvelukokonaisuutta. Tavoitteena on asiakkaan palveleminen kokonaisvaltaisesti aina strategisesta neuvonannosta järjestelyn toteuttamisen ja kohteen huolellisen analysoinnin kautta haltuunoton konsultointiin. Lisäksi kehitettiin yritysjärjestelyihin liittyviä uusia palveluja, kuten Operational Due Diligence-, Market Due Diligence- ja Post Merger Integration -palvelut. Tilikaudella kehitettiin myös ns. trusted business advisor -konseptia ja jatkettiin panostuksia toimialaosaamiseen.

Yritysvastuuasiat ja erityisesti ilmastonmuutoksesta käyty keskustelu lisäsivät yritysvastuupalveluiden kysyntää. Sarbanes-Oxley-säännösten (SOX) myötä yritykset ovat kehittäneet sisäistä valvontaa, mikä heijastui myös näiden palveluiden kysyntään positiivisesti.

Neuvontapalvelut järjesti tilikaudella yhdessä PwC Julkistarkastus Oy:n kanssa ensimmäistä kertaa Vuoden Arviointikertomus -kilpailun. Kuntien ja kuntayhtymien tarkastuslautakuntien tehtävänä on kuntalain mukaan antaa tarkoituksenmukaisuusarvionsa siitä, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet. PwC halusi kiinnittää kilpailulla huomiota arvioinnin hyödyntämiseen toiminnan kehittämisen välineenä kuntasektorilla. Kilpailun voitti Vaasan kaupungin tarkastuslautakunta.

Konsultoinnin ostamisen ja ulkopuolisen osaamisen hyödyntämisen odotetaan kehittyvän positiivisesti myös Suomessa. PwC:n markkinaosuus on edelleen pieni, joten kasvupotentiaalia on runsaasti. Neuvontapalveluiden vahvuutena kilpailijoihin verrattuna on osaamisen laajuus ja vahva PwC-ketju, kun taas haasteena voidaan pitää kilpailijoiden suurta määrää sekä heistä erottautumista.

PwC on säilyttänyt vahvan markkina-asemansa veropalveluiden tarjoajana sekä Suomessa että maailmanlaajuisesti.

Tilaisuuksia ja tapahtumia asiakkaille

Järjestimme tilikauden aikana

lukuisia asiakkaillemme suunnattuja tilaisuuksia ja tapahtumia. Näitä olivat muun muassa keväällä järjestetyt IFRS-tilaisuudet, PwCwomen-tilaisuus sekä esimerkiksi ALV-brunssi, verotuksen haasteet Venäjällä ja verotuksen ajankohtaisseminaarit ympäri Suomen. Yhdessä K-kauppiasliiton kanssa järjestimme verotusta koskevan seminaarin.

Muita tapahtumia olivat muun muassa talousrikoksia käsittelevä seminaari, talousjohtajatapaamiset ja talousfooromit, entisille PwC:läisille järjestetty vuosittainen alumnitilaisuus sekä ajankohtaistilaisuus EU:n uudesta kemikaaliasetuksesta REACHista.

Olimme myös mukana yhteistyökumppaneidemme tapahtumissa, kuten Laatukeskuksen laatupäivillä Tampereella toukokuussa sekä Perheyriyksen liiton perheyriytystapahtumassa Helsingissä lokakuussa.

PwC-ketjun pääjohtaja Sam DiPiazza luennoi useissa tilaisuuksissa Suomen vierailullaan syksyllä 2007.

Kaiken kaikkiaan markkinatilanne näyttää synkistä talousuutisista huolimatta alkaneella tilikaudella kohtuullisen hyvältä. Tilikaudella keskitytään enemmän kannattavuuden parantamiseen kuin volyymien kasvattamiseen. Lisäksi keskitytään yhteistyön tiivistämiseen PwC-ketjun muiden jäsenyritysten kanssa, henkilöstön kehittämisen tukemiseen, trusted business advisor -konseptin kehittämiseen ja panostuksiin toimialaosaamisen lisäämiseksi. Liikkeenjohdon konsultointiin ja yritys-järjestelypalveluiden kysynnän kehittyminen sekä yleinen taloudellinen tilanne vaikuttavat kannattavuuteen keskeisesti myös alkaneella tilikaudella.

Taloudellisen tilanteen vuoksi kustannussäästöihin ja esimerkiksi toiminnan uudelleenjärjestelyihin liittyvien palveluiden kysyntä on kasvussa. Julkisen sektorin palveluiden kysynnän uskotaan kasvavan edelleen.

Verokonsultointi

Verokonsultoinnin liikevaihto kasvoi edellisestä tilikaudesta 0,9 prosenttia ja oli 15,2 miljoonaa euroa. Globaalisti hallinnoitavien toimeksiantojen ali-hankintojen sisällyttämisellä ensimmäistä kertaa liikevaihtoon ei ollut merkittävää vaikutusta verokonsultoinnin liikevaihtoon. Kannattavuus jäi hieman edellisvuotta alemmalle tasolle, mihin vaikutti ensisijaisesti asiantuntijoiden vaikea saatavuus. Riittävien resurssien puute vaikutti alku-tilikauden aikana sekä liikevaihdon, kannattavuuden että asiakkuuksien kehittämiseen. Lopputilikauden aikana verokonsultointi lähti kuitenkin hyvään kasvuun.

Verokonsultoinnin uudeksi johtajaksi nimitettiin 1. maaliskuuta alkaen KTM, partneri **Klaus Keravuori**. Keravuori on työskennellyt PwC:llä vuodesta 1999 alkaen. Ennen verokonsultoinnin johtoon siirtymistä hän työskenteli PwC:n yritys-järjestelyryhmän johtajana.

Tarjouskilpailut lisääntyivät verokonsultoinnissa tilikaudella. Verolainsäädännössä ja toimintaympäristössä ei tapahtunut tilikauden aikana merkittäviä muutoksia.

PwC on säilyttänyt vahvan markkina-asemansa veropalveluiden tarjoajana sekä Suomessa että maailmanlaajuisesti. Kilpailu alalla on kovaa, mutta kysyntää on riittänyt muun muassa rahoitustoimialalle tarjottavien palveluiden osalta. Yritysten kansainvälistyessä merkittävinä kasvua on odotettavissa siirtohinnoittelussa ja henkilöstön liikkuvuuteen liittyvissä palveluissa. Venäjä-osaamista ja suhteita Venäjän PwC:n kanssa vahvistetaan kysynnän kasvaessa edelleen.

Näkymät alkaneelle tilikaudelle ovat kokonaisuudessaan erittäin hyvät.

Omistajayrittäjäpalvelut

Omistajayrittäjäpalveluiden toiminta lähti tilikaudella hyvin liikkeelle, ja PwC:n asema vahvistui erityisesti Pohjois-Suomessa.

Omistajayrittäjäpalveluiden henkilökuntaan kuuluu kaikkien aluetoimistojen työntekijät sekä Helsingin toimistossa henkilöitä kaikilta kolmelta liiketoiminta-alueelta.

Alkutilikauden aikana panostettiin työkalujen kehittämiseen, yritys-järjestelyihin ja trusted advisor -konseptiin liittyvään koulutukseen. Toimistoista vahvimmin kasvoivat Seinäjoen ja Oulun toimistot. Oulun toimiston kasvuun vaikutti muun muassa Raahen Tilintarkastus Oy:n hankinta.

Tilikaudella keskityttiin erityisesti asiantuntijaresurssien kasvattamiseen. Tampereella vahvistettiin verotuksen asiantuntemusta ostamalla Verokonsultointi Luoma Oy. Neuvontapalveluissa omistajayrittäjäpalveluihin panostettiin rekrytoimalla tähän palvelualueeseen keskittyviä asiantuntijoita, ja verokonsultoinnissa kehitettiin perheyrietyksille ja omistajayrittäjille suunnattuja veropalveluja. Tällä hetkellä omistajayrittäjille suunnattuja veropalveluja tarjoaa noin 20 asiantuntijaa.

Tilikauden lopussa PwC:lle avattiin uusi toimisto Mikkeliin. Mikkelin alueella on paljon kasvuyrityksiä, joita halutaan palvella entistä paremmin.

Tilikaudella otettiin käyttöön uusi, ISA-standardit huomioiva ja myös pienyrityksille suunnattu sovellus, jonka avulla varmistetaan tarkastuksen korkea laatu myös jatkossa.

Alkaneella tilikaudella strateginen painopiste on erityisasiantuntija-palvelujen parantaminen ja laajentaminen edelleen myös aluetoimistoihin. Asiantuntemusta on tarkoitus lisätä verotuksen lisäksi erityisesti IT-konsultoinnissa ja arvonmäärityspalveluissa. ■

Henkilöstö

PwC:n maailmanlaajuinen Global Mobility -ohjelma tarjoaa mahdollisuuden työskennellä PwC:n toimistoissa ulkomailla. Ulkomaankomennukset kestävät yleensä puolesta vuodesta kahteen vuoteen. Alkaneella tilikaudella tavoitteena on kannustaa henkilöstöä enemmän sekä sisäisiin siirtoihin että ulkomaankomennuksille.

Linkkinä Venäjän ja Suomen välillä

”Olen pyrkinyt täällä oloni aikana muun muassa luomaan kontakteja ja kehittämään yhteistyötä edelleen Suomen ja Venäjän PwC:iden välillä”, kertoo Moskovassa siirtohinnoitteluryhmässä ulkomaankomennuksella oleva Tax Manager **Jouni Honka-aho**.

Varsinainen pilottihanke yhteistyön tiivistämisessä oli tilikaudella järjestetty Venäjän veroseminaari. Seminaari oli suunnattu PwC:n nykyisille ja potentiaalisille asiakkaille, joilla on tai jotka suunnittelevat liiketoimintaa Venäjälle.

Jounin mukaan ilman Venäjää tuntevia asiantuntijoita Venäjällä toimiminen onnistuu kyllä, mutta riskit ovat korkeat.

”Esimerkiksi verotarkastajien toiminta on aika ennakoimatonta, ja he puuttuvat asioihin, jotka meidän länsimaalaisten mielestä ovat täysin tavanomaisia liiketoimintaan liittyviä toimia. Venäjän asiantuntijamme takaavat sen, että asiakkaamme ovat koko ajan ajan tasalla täällä alati muuttuvan lainsäädännön suhteen.”

Venäjän liiketoiminnan kehittäjänä ja johtajana on Helsingin PwC:llä tänä vuonna aloittanut **Petteri Nikkola**.

”Uskon, että yhteistyömme Petterin ja Suomen Russian Deskin ja sen johtajan **Stanislav Chakhovichin** kanssa kantaa hedelmää myös asiakkaillemme”, sanoo Jouni ja toteaa Venäjän olevan varmasti yksi maailman vaikeimmista verotusympäristöistä maailmassa.

”Venäjällä tapahtuu tällä hetkellä ammatillisesti niin paljon, että päivät ovat pitkiä, mutta eivät pitkästyttyviä!”

Personal Trainer kannustaa liikkeelle

PwC:läisten oman Personal Trainerin Johanna Eskolan päätavoitteena on edistää PwC:läisten työhyvinvointia.

”Näkyvin palvelu on ehkä se, kun keskeytän toimistolla hetkeksi työskentelyn, ja teemme yhdessä virkistävän taukojumpan”, kertoo Eskola.

Vastaanottopäivinä Johannalle voi varata henkilökohtaisen ajan, jolloin käsitellään melkein mitä tahansa liikuntaan, työhyvinvointiin tai omaan hyvinvointiin liittyviä asioita.

Eskola toivoo alkaneella tilikaudella saavansa kontaktin myös niihin henkilöihin, jotka eivät kiireeltään ehdi ottaa yhteyttä häneen.

”Lisäksi aion jatkossa olla vaativampi ja keksin ’rangaisuksen’ niille henkilöille, joille on tehty liikuntaohjelma, mutta jotka eivät palauta liikuntakorttejaan”, sanoo Eskola pilke silmäkulmassa.

”Eniten olen tehnyt liikuntaohjelmia, ohjannut näyttöpäätetyön ergonomiassa ja ohjannut niska- ja hartiavaivojen ennaltaehkäisyssä. PwC:läiset voivat kysyä myös sähköpostitse ohjeita ja neuvoja liikuntaan ja hyvinvointiin liittyvissä asioissa.”

Henkilöstö

PwC:läisiä Suomessa yli 700

Henkilöstön määrä oli tilikauden lopussa 702. Määrä kasvoi edellisvuoteen verrattuna 4,2 prosenttia. Henkilöstön keski-ikä oli 37 vuotta ja 10 kuukautta ja työsuhteen keskimääräinen pituus 6 vuotta ja 8 kuukautta.

Henkilöstöstä noin 80 prosentilla on korkeakoulututkinto. Eniten on kaupallisen korkeakoulututkinnon suorittaneita, yhteensä noin 55 prosenttia henkilöstöstä. KHT-tutkinnon suorittaneita on 142 henkilöä, eli 20,3 prosenttia koko henkilöstöstä.

Kilpailu asiantuntijoista oli tilikaudella kovaa. Keskeisenä rekrytointikanavana PwC:llä on jo kolmentoista vuoden ajan toiminut Kisälli-ohjelma. Ohjelma on suunnattu opintojensa loppuvaiheessa oleville opiskelijoille. Kuluneella tilikaudella kisällejä palkattiin vakituiseen työsuhteeseen ennätysmäärä 38 henkilöä.

Henkilöstöasioiden osalta tiivistettiin tilikauden aikana yhteistyötä muiden PwC-keijun yritysten kanssa, ja tätä on tarkoitus jatkaa myös alkaneella tilikaudella. Tiiviimmän yhteistyön tavoitteena on yhdenmukaistaa toimintatapoja ja työkaluja, jotta esimerkiksi suoritusarvioinneista tulee yhdenmukaisempia ja henkilöstön liikkuvuudesta eri maiden välillä entistä sujuvampaa.

PwC:n maailmanlaajuinen Global Mobility -ohjelma tarjoaa mahdollisuuden työskennellä PwC:n toimistoissa ulkomailla. Ulkomaankomennukset kestävät yleensä puolesta vuodesta kahteen vuoteen. Alkaneella tilikaudella tavoitteena on kannustaa henkilöstöä enemmän sekä sisäisiin siirtoihin että ulkomaankomennuksille.

Koko henkilöstön kattava palkitsemisjärjestelmä

PwC:n palkitsemisjärjestelmän piiriin kuuluu koko vakinainen henkilöstö. Palkitsemisessa painotettiin tilikaudella ympärivuotisen palautteen antamisen merkitystä sekä palkitsemiskriteereiden avoimuutta. Jokaisella tulee olla tiedossa ne kriteerit, joihin oma palkitseminen perustuu.

Tasa-arvon toteutumisessa tehtiin tilikaudella yhteistyötä koko PwC-ketjun kanssa. Edellisellä tilikaudella käyttöön otetun tasa-arvosuunnitelman mukaan seurataan sitä, että syrjintää ei tapahdu työhönotossa, henkilöitä koulutuksiin tai uusiin tehtäviin valittaessa, työoloissa, palkkauksessa tai muissa ehdoissa.

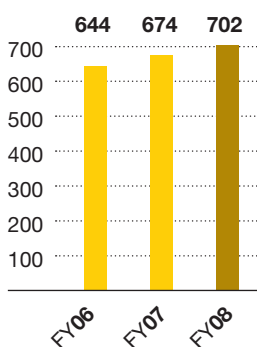
Osaamisen kehittämistä koulutuksen avulla

PwC tarjoaa henkilöstölleen monipuolisia mahdollisuuksia osaamisensa kehittämiseen, muun muassa koulutuksen avulla. Henkilöstön kouluttamista tuetaan sekä taloudellisesti että joustamalla työssä. Tuemme alaan liittyvien tutkintojen suorittamista, ja työntekijämme voivat osallistua omaan työhön liittyviin koulutuksiin ja kursseille. Osana koulutusta ovat uusille PwC:läisille järjestettävät perehdytyspäivät, joita pidetään kolme kertaa vuodessa.

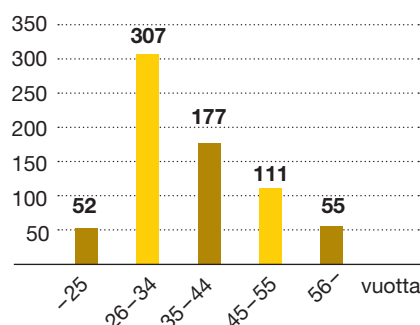
Merkittävä ponnistus tilikaudella oli myyntivalmennuksen aloittaminen, johon osallistuu alkuvaiheessa noin 50 PwC:läistä. Valmennuksen tavoitteena on kehittää asiakkuuksien hallintaa ja palveluiden myyntiä. Valmennusta jatketaan myös alkaneella tilikaudella.

Euroopan PwC:iden yhteisessä MyWay-johtamiskoulutusohjelmassa oli tilikaudella Suomen PwC:ltä mukana yhteensä kahdeksan henkilöä. Koulutusohjelmassa opiskellaan muun muassa johtamiseen, asiakassuhteiden hallintaan ja liiketoiminnan kehittämiseen liittyviä asioita.

Henkilöstön määrän kehittyminen FY06–FY08

Henkilöstön ikäjakauma

Yhteistyö yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa

Jatkoimme tilikaudella tiivistä yhteistyötä oppilaitosten kanssa muun muassa messujen, yritysvierailujen sekä erilaisten tilaisuuksien ja tietoiskujen muodossa. Teemme yhteistyötä Helsingin kauppakorkeakoulun kanssa sekä ylioppilaskuntien kanssa Turun kauppakorkeakoulussa, Svenska Handelshögskolanissa, Åbo Akademiassa sekä Jyväskylän, Oulun, Tampereen ja Vaasan yliopistoissa. Tilikaudella käynnistimme myös yhteistyön Helsingin yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan kanssa.

Sekä Kisälli-ohjelmamme että oppilaitosyhteistyömme ovat meille tärkeitä ja takaavat sen, että saamme rekrytoitua osaavia ja innostuneita työntekijöitä yritykseen.

Jokaisella PwC:läisellä on oma ”Coach”, eli valmentaja, joka avustaa ja ohjaa urasuunnittelussa ja ammatillisessa kehittämisessä.

Työilmapiiritutkimuksessa korkein vastausprosentti

Vuosittaisessa työilmapiiriä mittaavassa tutkimuksessa Suomen PwC:n vastausprosentti oli kaikkien aikojen korkein, 72 prosenttia. Kaikkien PwC-keijun jäsenyritysten yhteenlaskettu vastausprosentti oli 67. Myös tutkimustulokset kehittivät myönteisesti edellisvuoteen verrattuna.

Tutkimustulosten mukaan ilmapiiri ja sitoutuminen työnantajaan paranivat edellisvuodesta jonkin verran. Eniten parannusta tapahtui edellisvuoteen verrattuna töiden suunnittelussa ja hallinnassa, yleisessä tyytyväisyydessä, johtamisessa ja koulutusmahdollisuuksissa. Parannusta kaivattiin palkkaan ja palkitsemiseen.

Tutkimuksen tulokset käsiteltiin tilikaudella yli 30 työryhmässä, joissa suunniteltiin tulosten pohjalta sekä pienempiä muutoksia että pidemmän aikavälin kehityshankkeita.

Valmennuksella tukea urakehitykseen ja suorituksiin

Henkilöstöpuolella mittavimpia projekteja tilikaudella oli uuden valmennusmenetelmän suunnittelu ja kehittäminen sekä sen lanseeraus alkaneen tilikauden alussa. Menetelmän tavoitteena on tukea PwC:läisten kehitystä ja suorituksia. Jokaisella PwC:läisellä on oma ”Coach”, eli valmentaja, joka avustaa ja ohjaa urasuunnittelussa sekä ammatillisessa kehittämisessä. Menetelmään kuuluu uusi työkalu, jonka avulla hallitaan kehityskeskustelu- ja toimeksiantokohtaisia palautteita sekä laaditaan henkilökohtaisia kehityssuunnitelmia.

Valmennusmenetelmä on myös alkaneen tilikauden suurin painopiste. Työntekijät halutaan huomioida entistä yksilöllisemmin, ja työntekijöiden ura- ja kehitysmahdollisuuksia halutaan entisestään parantaa.

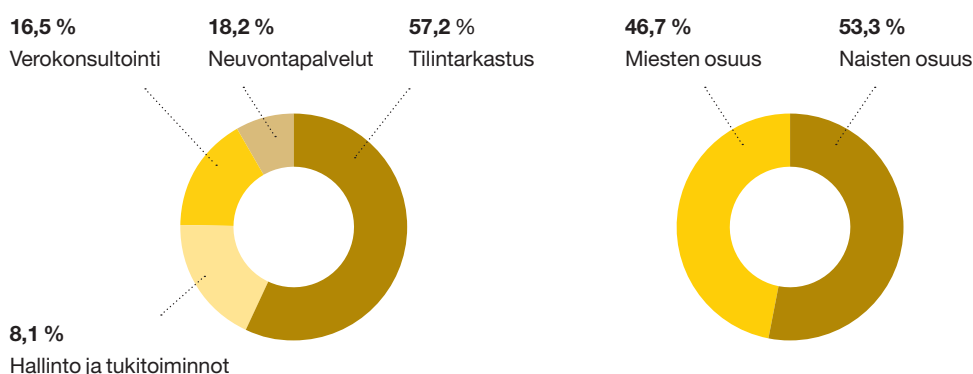
Ennalta ehkäisevää terveydenhuoltoa

Kattavat terveydenhuoltopalvelut kuuluvat koko henkilöstön etuihin. Henkilöstön hyvinvointi on meille ensisijaisen tärkeää, ja panostimmekin siihen tilikaudella voimakkaasti.

Työhyvinvointia edistettiin tilikaudella muun muassa tiiviillä yhteistyöllä työterveyshuollon kanssa. Työterveyshuollossa pyrittiin painottamaan ennaltaehkäisevää terveydenhuoltoa. Tähän liittyen kaikissa toimipisteissä tehtiin tilikauden aikana muun muassa ergonomiatarkastuksia. Lisäksi PwC:läisille järjestettiin perinteinen terveystori, jossa henkilöstöllä oli mahdollisuus tehdä kuntotestauksia ja saada tietoa esimerkiksi terveellisestä ravinnosta.

Henkilökunnalla oli mahdollisuus tilikaudella Personal Trainer -palveluiden käyttöön. Personal Trainer on ohjannut taukoliikuntaa, antanut ergonomianeuvontaa ja laatinut henkilökunnalle muun muassa kunto- ja ravinto-ohjelmia. ■

Henkilöstön jakautuminen liiketoiminta-alueittain tilikaudella

Yritys

PwC-ketju organisoitiin kolmeen uuteen maantieteelliseen klusteriin: itäiseen, keskiseen ja läntiseen. Muutoksen perustana ovat PwC:n menestys ja halu tarjota edelleen erinomaista ja laadukasta palvelua ympäri maailman. Erityisesti tämä näkyy maiden rajat ylittävissä toimeksiannoissa, joissa voimme palvella asiakkaitamme entistä paremmin.

Yhteiset toimintatavat ovat laadun tae

PwC:n vastuullinen toimintatapa pohjautuu yrityksen arvoihin: laadukkuuteen, tiimityöskentelyyn ja johtajuuteen sekä eettisiin periaatteisiin (Code of Conduct). Arvot näkyvät niissä valinnoissa, joita jokainen työntekijä kohtaa työpäivän aikana. Kaiken kiireen keskelläkin PwC:n henkeen kuuluu työtovereiden auttaminen, asioiden tarkistaminen ja toimintaohjeiden täsmällinen noudattaminen.

”PwC ei ole mikä tahansa tavallinen yritys. Toimialalta edellytetään korkeaa ammattitaitoa ja luotettavaa laatua”, henkilöstöjohtaja **Eero Alho** terottaa heti ensimmäiseksi salilliselle uusien tulokkaita PwC:n perehdytyspäivässä.

Yhteiset arvot ja vastuullinen tapa toimia luovat PwC:lle oman yrityskulttuurin, jonka työntekijät ympäri maailmaa tunnistavat omakseen.

”Niiden avulla lunastamme myös asiakkaille antamamme lupauksen laadusta, tinkimättömästä ammattitaidosta ja vastuullisuudesta”, Alho sanoo.

e of
du st

PwC:n uusi klusteriorganisaatio laadukkaan ja erinomaisen palvelun takeena

PwC tarjoaa Suomessa tilintarkastusta (Assurance), neuvonta-palveluja (Advisory) ja verokonsultointia (Tax). Organisaatio muodostuu näistä kolmesta liiketoiminta-alueesta, omistajayrittäjäpalvelu-yksiköstä sekä hallinnosta. Hallintoon kuuluvat taloushallinto, yleishallinto, IT, henkilöstöhallinto, markkinointi ja viestintä, lakiyksikkö ja liiketoiminnan kehitys -yksikkö.

PwC:llä on Suomessa toimipisteet 12 paikkakunnalla: Helsingissä, Jyväskylässä, Kuopiossa, Lappeenrannassa, Mikkelissä, Oulussa, Porissa, Savonlinnassa, Seinäjoella, Tampereella, Turussa ja Vaasassa.

Vuonna 1954 perustettu PricewaterhouseCoopers Oy kuuluu jäsenenä kansainväliseen PricewaterhouseCoopers-ketjuun, jonka kaikki jäsenet ovat juridisesti itsenäisiä yhtiöitä ja joilla on paikallinen omistus ja johto. Jäsenyhtiöitä yhdistää jäsenyys International Limitedissä (PwCIL), joka on englantilainen yhtiö ja joka koordinoi ketjun jäsenyhtiöiden tiettyjä toimintoja.

Muutoksia PwC-ketjun organisaatorakenteessa

Lokakuun 1. päivästä 2008 alkaen PwC-ketju on organisoitu kolmeen maantieteelliseen klusteriin: itäiseen, keskiseen ja läntiseen. Suomen PwC kuuluu keskiseen klusteriin, jota johdetaan Isosta-Britanniasta. Uusi rakenne antaa mahdollisuuden keskittyä entistä enemmän kehittyviin markkinoihin, joista suuren osan PwC-ketjun kasvusta ennakoidaan tulevan. Uusi rakenne lisää joustavuutta ja nopeuttaa sekä investointeihin että yritysostoihin liittyvää päätöksentekoa.

Muutoksen perustana ovat PwC:n menestys ja halu tarjota edelleen erinomaista ja laadukasta palvelua ympäri maailman. Erityisesti tämä näkyy maiden rajat ylittävissä toimeksiannoissa, joissa voimme palvella asiakkaitamme entistä paremmin.

Yrityskaupat ja uudet toimistot tilikaudella

PricewaterhouseCoopers Oy hankki joulukuussa omistukseensa Tampereella toimivan Verokonsultointi Luoma Oy:n koko osakekannan. Vuodesta 1997 toimineella Verokonsultointi Luoma Oy:llä oli jo ennen kauppaa merkittävä markkina-asema Pirkanmaalla erityisesti perheyritysten ja niiden omistajien neuvonantajana verotukseen liittyvissä kysymyksissä. Lisäksi PricewaterhouseCoopers Oy osti tammikuussa Raahessa ja Oulun talousalueella toimivan Raahen Tilintarkastus Oy:n koko osakekannan.

Keväällä 2008 PwC avasi uuden toimiston Mikkeliin. Mikkelin toimiston johtajaksi nimitettiin 8.5.2008 alkaen KHT **Timo Mitikka**.

Suomen PricewaterhouseCoopersin yhteistyökumppaneita

Boardman
Hallitusammattilaiset
Kauppakamarit
KHT-yhdistys
Perheyritysten liitto
Pääomasijoitusyhdistys
Sitra
Suomen Laatuokeskus
Technopolis
TEKES
Venture Cup
Yliopistot ja korkeakoulut

Harri Valkonen PwC:n neuvontapalveluista, **Esko Reinonpoika Alanko** MicroMediasta ja **Rauno Puolimatka** Rausanne Oy:stä vaihtavat kuulumisia Perheyritysten liiton perheyritystapahtumassa. Sekä MicroMedia että Rausanne ovat Perheyritysten liiton jäsenyrityksiä.

Verkostoitumista ja yhteistyökumppaneita

Verkostoituminen yhteistyökumppaneiden ja muiden sidosryhmien kanssa on meille ensiarvoisen tärkeää. Teimme tilikaudella yhteistyötä useiden eri tahojen kanssa muun muassa tapahtumien, koulutustilaisuuksien ja erilaisten julkaisujen ja artikkeleiden muodossa.

PwC:llä on myös vahva edustus esimerkiksi KHT-yhdistyksessä, jossa PwC:läisiä toimi tilikaudella muun muassa KHT-yhdistyksen hallituksen, eettisen lautakunnan, laatulautakunnan, tilintarkastustoimikunnan, koulutustoimikunnan, julkaisutoimikunnan sekä vero- ja lakityöryhmien jäsenenä.

Yhteistyö Perheyritysten liiton kanssa

PwC on toiminut Perheyritysten liiton yhteistyökumppanina jo vuodesta 1998 alkaen. Yhteistyön aikana PwC ja Perheyritysten liitto ovat yhdessä järjestäneet monia tapahtumia ja seminaareja, joihin on kutsuttu Perheyritysten liiton jäsenyrityksiä. Yksi keskeisistä tapahtumista on vuosittain järjestettävä perheyritystapahtuma, jossa muun muassa palkitaan vuoden perheyrittäjä. Vuoden 2008 palkinto myönnettiin toisen polven Aho Group Oy:lle.

Perheyrityspalkinnon tarkoituksena on nostaa esiin perheen merkitystä yrityksen menestyksen vahvistajana. Voittajan valitsi vuonna 2008 kuusihenkinen palkintolautakunta, jonka jäseniä olivat Liikesivistysrahaston edustajina **Kari Asp**, **Juha Jouhki** ja **Keijo Ketonen** sekä Perheyritysten liiton edustajina **Klaus Sohlberg** ja **Anders Blom** sekä **Johan Kronberg** PwC:ltä.

Hallituksen jäsenet

Kim Karhu
KHT, hallituksen
puheenjohtaja
syntynyt 1956
PwC:llä vuodesta 1987
partnerina vuodesta 1990

Heikki Lassila
KHT
syntynyt 1958
PwC:llä vuodesta 1985
partnerina
vuodesta 1993

Pekka Loikkanen
KHT
syntynyt 1959
PwC:llä vuodesta 1988
partnerina
vuodesta 2000

Johtoryhmän jäsenet

Eero Alho
diplomi-insinööri,
HR Director
syntynyt 1957
PwC:llä
vuodesta 2007

Jan Holmberg
KHT, toimitusjohtaja
syntynyt 1956
PwC:llä vuodesta 1988
partnerina
vuodesta 1991

Klaus Keravuori
KTM, Tax Leader
syntynyt 1951
PwC:llä vuodesta 1999
partnerina
vuodesta 1999

Sirpa Korhonen
KTM,
CFO
syntynyt 1966
PwC:llä
vuodesta 2008

Vastuullinen tapamme toimia

PwC-ketjun Code of Conduct eli yhteiset arvomme ja eettiset periaatteemme luovat pohjan ja toimintamallin kaikkien PwC-ketjuun kuuluvien yhtiöiden ja niiden henkilökunnan toimintatavalle. Nämä periaatteet yhdistävät eri maissa toimivia PwC-ketjuun kuuluvia yhtiöitä ja niillä pyritään takaamaan kaikille asiakkaille samaan arvomaailmaan pohjautuvat palvelut. PwC-ketjuun kuuluvat yhtiöt toteuttavat yrityskansalaisuuttaan osana ympäröivää yhteiskuntaa vähentäen liiketoimintaan sisältyviä taloudellisia, ekologisia ja sosiaalisia riskejä sekä hyödyntäen niihin sisältyviä mahdollisuuksia.

Suomen PwC:läisille on laadittu oma suomenkielinen Code of Conduct -ohje, Vastuullinen tapa toimia. Ohje muodostuu seuraavista osa-alueista: PwC yrityskansalaisena, PwC:n vastuullinen tapa toimia asiakkaiden ja henkilöstön kanssa sekä PwC:n vastuullinen tapa toimia yrityksenä.

Osana PricewaterhouseCoopers Oy:n yritysvastuuohjelmaa järjestämme vuosittain ns. kolmannen sektorin toimijoille, eli järjestöille,

yhdistyksille ja säätiöille, suunnatun Avoin raportti -kilpailun. Kilpailun tavoitteena on kannustaa kolmannen sektorin toimijoita raportoimaan toiminnastaan läpinäkyvästi ja laadukkaasti. Tilikaudella kilpailu järjestettiin jo neljättä kertaa. Vuoden 2008 kilpailun isojen yhdistysten ja säätiöiden sarjan voittajaksi valittiin Helsingin Diakonissalaitoksen Säätiö ja pienten yhdistysten ja säätiöiden sarjan voittajaksi Vailla vakinaista asuntoa ry.

Perustimme tilikaudella ympäristötyöryhmän, jonka toiminnan tavoitteena on motivoida henkilöstöä arjen ekotekoihin ja parantaa henkilöstön ympäristötietoisuutta. Työryhmä on laatinut ohjeita työntekijöille ympäristömyönteisistä toimintatavoista ja suunnitellut ympäristövalistusta sekä -neuvontaa työntekijöille. Käytännön toimenpiteitä on tehty muun muassa paperin käytön vähentämiseksi, energian säästämiseksi ja jätteiden kierrätyksen tehostamiseksi.

Johanna Perälä
KHT
syntynyt 1951
PwC:llä vuodesta 1985
partnerina
vuodesta 1985

Ola Saarinen
oik.kand., VT
syntynyt 1953
PwC:llä vuodesta 1989
partnerina
vuodesta 1995

Eero Suomela
KHT
syntynyt 1953
PwC:llä vuodesta 2000
partnerina
vuodesta 2001

Juha Wahlroos
KHT
syntynyt 1956
PwC:llä vuodesta 1987
partnerina
vuodesta 1991

Kai Wist
oik. kand., VT
syntynyt 1959
PwC:llä vuodesta 1992
partnerina
vuodesta 1999

Marko Korkiakoski
KTM, Advisory Leader
syntynyt 1965
PwC:llä vuodet
1993–1996 ja 1999–
partnerina vuodesta 2001

Johan Kronberg
KHT,
Territory Senior Partner
syntynyt 1956
PwC:llä vuodesta 1980
partnerina vuodesta 1988

Merja Lindh
KHT,
Assurance Leader
syntynyt 1962
PwC:llä vuodesta 1986
partnerina vuodesta 2000

Hannele Selesvuo
KHT,
Risk Management Partner
syntynyt 1952
PwC:llä vuodesta 1975
partnerina vuodesta 1991

Markku Tynjälä
KHT, Private Company
Services Leader
syntynyt 1959
PwC:llä vuodesta 1995
partnerina vuodesta 1997

Hallitus ja johtoryhmä

PwC:n hallitus muodostuu partnereista, ja sen tehtävänä on huolehtia yhtiön hallinnosta sekä toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Hallitus muun muassa hyväksyy yhtiön strategian, liiketoimintasuunnitelman ja budjetin sekä valvoo niiden toteutumista. Hallitus nimittää toimitusjohtajan ja Territory Senior Partnerin sekä hyväksyy johtoryhmän jäsenten nimityksen. Hallituksessa käsiteltävät asiat esittelee toimitusjohtaja. Hallitus kokoontuu kerran kuukaudessa.

PwC:n johtoryhmän tehtävänä on avustaa toimitusjohtajaa yhtiön operatiivisissa johtamisissa. Johtoryhmä valmistelee yhtiön strategian, liiketoimintasuunnitelman ja budjetin sekä vastaa hallituksen hyväksynnän jälkeen niiden toteuttamisesta. Johtoryhmä vastaa myös yhtiötason laadunvalvontajärjestelmästä sekä sen toimivuudesta. Johtoryhmä valmistelee myös hallitukselle esityksen uusista partnereista. Johtoryhmä kokoontuu kerran kuukaudessa. ■

Perustimme tilikaudella ympäristötyöryhmän, jonka toiminnan tavoitteena on motivoida henkilöstöä arjen ekotekoihin.

PwC:n partnerit

Tilintarkastus

Eriksson Ylva
s. 1969
partneriksi 2006

Grandell Martin
s. 1974
partneriksi 2007

Grén Göran
s. 1947
partneriksi 1987

Grönroos Maria
s. 1967
partneriksi 2006

Haarlas Ilkka
s. 1945
partneriksi 1979

Harjula Riikka
s. 1964
partneriksi 2006

Heikkinen Jyri
s. 1961
partneriksi 2006

Holmberg Jan
s. 1956
partneriksi 1991

Kaarisalo Mika
s. 1964
partneriksi 2001

Kaasalainen Pekka
s. 1948
partneriksi 1990

Karhu Kim
s. 1956
partneriksi 1990

Katajisto Markku
s. 1969
partneriksi 2006

Kronberg Johan
s. 1956
partneriksi 1988

Laaksonen Kalle
s. 1971
partneriksi 2006

Lahkela Tuukka
s. 1965
partneriksi 2006

Lassila Heikki
s. 1958
partneriksi 1993

Lehtonen Kauko
s. 1945
partneriksi 1998

Lindell Göran
s. 1946
partneriksi 1995

Lindh Merja
s. 1962
partneriksi 2000

Loikkanen Pekka
s. 1959
partneriksi 2000

Lydman Kari
s. 1959
partneriksi 1998

Malinen Jouko
s. 1959
partneriksi 2001

Marjomaa Markku
s. 1954
partneriksi 1989

Mikkilä Netta
s. 1971
partneriksi 2006

Nieminen Mikko
s. 1973
partneriksi 2006

Nikus Maria
s. 1965
partneriksi 2006

Palmroth Petri
s. 1959
partneriksi 1994

Pellinen Hannu
s. 1957
partneriksi 1994

Perälä Johanna
s. 1951
partneriksi 1985

Posti Sami
s. 1967
partneriksi 2007

Puumala Leena
s. 1962
partneriksi 2004

Rajalahti Janne
s. 1964
partneriksi 2004

Raninen Niina
s. 1974
partneriksi 2006

Renlund Björn
s. 1948
partneriksi 1989

Savtschenko Christian
s. 1966
partneriksi 2007

Selesvuo Hannele
s. 1952
partneriksi 1998

Seppälä Tomi
s. 1956
partneriksi 2000

Sormunen Henrik
s. 1956
partneriksi 1993

Suomela Eero
s. 1953
partneriksi 2000

Takalo Timo
s. 1968
partneriksi 2006

Tuomala Juha
s. 1960
partneriksi 1994

Tynjälä Markku
s. 1959
partneriksi 1997

Wahlroos Juha
s. 1956
partneriksi 1991

Waris Pasi
s. 1961
partneriksi 2003

Wasenius Kaj
s. 1972
partneriksi 2007

Weckman Johan
s. 1958
partneriksi 1996

Neuvontapalvelut

Hardy Michael
s. 1967
partneriksi 2005

Keravuori Klaus
s. 1951
partneriksi 2000

Korkiakoski Marko
s. 1965
partneriksi 2002

Lindholm Matias
s. 1962
partneriksi 2005

Sikow Peter
s. 1966
partneriksi 2006

Vilske Kimmo
s. 1970
partneriksi 2007

Österlund Mikael
s. 1961
partneriksi 2004

Verokonsultointi

Kajas Ilkka
s. 1950
partneriksi 1995

Laitinen Juha
s. 1963
partneriksi 2002

Raunio Merja
s. 1962
partneriksi 2002

Reinikainen Mikko
s. 1971
partneriksi 2007

Saarinen Olla
s. 1953
partneriksi 1995

Svennas Karin
s. 1964
partneriksi 2005

Wist Kai
s. 1959
partneriksi 1999

Uudet partnerit 1. 7. 2008 alkaen:

Tilintarkastus

Ihamäki Timo
s. 1966

Karppinen Pasi
s. 1971

Moisio Tomi
s. 1969

Perälä Samuli
s. 1974

Neuvontapalvelut

Valkonen Harri
s. 1954

**Wolffenbittel
Jan Willem**
s. 1973

Verokonsultointi

Löf Risto
s. 1964

Virolainen Martti
s. 1967

Tilinpäätös | 2008

Hallituksen toimintakertomus tilikaudelta 1.7.2007–30.6.2008

Tilikauden toiminta

PricewaterhouseCoopers Oy saavutti päättyneellä tilikaudella tavoitteensa konsernitasona. Kauden aikana jatkunut hyvä taloudellinen tilanne ja markkinoiden kasvu edesauttoivat myönteistä kehitystä.

Tilintarkastuspalvelut on edelleen yhtiön suurin liiketoiminta-alue, ja päättyneellä tilikaudella se ylitti liikevaihto- ja tulostavoitteensa. Tilintarkastuksen kilpailutus jatkui vilkkaana, ja kauden aikana käytyjen tarjouskilpailujen tuloksena saimme asiakkaiksemme useita pörssi-yhtiöitä. Varmistimme näin ykkösasemamme Helsingin Pörssissä listattujen yritysten tilintarkastajana. Neuvontapalveluiden ja verokonsultoinnin kasvun sijaan jäi vaatimattomaksi. Tilikauden alussa perustettu omistajayrittäjäpalveluihin keskittynyt yksikkö saavutti tavoitteensa.

Tuloskehitys

Konsernin tilikauden liikevaihto oli 86,1 miljoonaa euroa, jossa oli kasvua edellisvuoteen 9,2 %. Emoyhtiön liikevaihto kasvoi 9,3 %. Liikevaihdon kasvuun vaikutti globaalisti hallinnoitavien toimeksiantojen alihankintojen sisällyttäminen ensimmäistä kertaa liikevaihtoon. Konsernin vertailukelpoinen liikevaihdon kasvu oli 4,1 %. Konsernin liikevoitto oli 2,2 miljoonaa euroa (2,1), joka on 2,5 % liikevaihdosta (2,6). Yhtiön omavaraisuusaste oli 33,7 % (33,3) ja oman pääoman tuotto 13,5 % (12,2).

Konsernin rakenne

PricewaterhouseCoopers Oy on suomalaisten yhtiössä työskentelevien asiantuntijoiden omistama yhtiö, jolla on KHT-yhteisön asema. Yhtiö toimii emoyhtiönä konsernissa, johon kuuluvat seuraavat tytäryhtiöt:

- PwC Corporate Finance Oy
- Raahen Tilintarkastus Oy
- Verokonsultointi Luoma Oy
- ProConfidence Oy (fuusioitu 30.6.2008) sekä osakkuusyhtiö
- PwC Julkistarkastus Oy, JHTT-yhteisö.

Helsingin lisäksi PricewaterhouseCoopers Oy toimii Suomessa yhdellätoista paikkakunnalla: Jyväskylässä, Kuopiossa, Lappeenrannassa, Mikkelissä, Oulussa, Porissa, Savonlinnassa, Seinäjoella, Tampereella, Turussa ja Vaasassa.

Konsernissa tapahtuneet muutokset

Konsernirakenteen yksinkertaistamiseksi Oulun talousalueella toimiva ProConfidence Oy tytäryhtiöineen sulautui 30.6.2008 emoyhtiö PricewaterhouseCoopers Oy:öön.

PricewaterhouseCoopers Oy hankki 21.12.2007 tehdyllä kaupalla omistukseensa tamperelaisen Verokonsultointi Luoma Oy:n ja 7.1.2008 tehdyllä kaupalla Raahen seudulla toimivan Raahen Tilintarkastus Oy:n. Molempien yrityskauppojen tarkoituksena on vahvistaa aluetoimistoverkkoa, omistajayrittäjäpalveluiden tarjontaa sekä monipuolista osaamista koko maan alueella.

Henkilöstö

Konsernin henkilöstön kokonaismäärä oli tilikauden päättyessä 702 henkilöä (674). Tehollisen henkilöstön määrä oli 636 (626) ja poissaolevien 66 (48). Henkilöstöstä 581 (562) henkilöä työskenteli Helsingissä ja 121 (112) henkilöä aluetoimistoissa. Tilikauden keskimääräinen henkilöstön määrä oli 683 (659) ja keski-ikä tilikauden päättyessä 38 vuotta (38). Keskimääräinen palveluksessaoloaika oli 6,8 vuotta (7). Konsernin henkilöstöstä 53,3 % (50,9) oli naisia ja 46,7 % (49,1) miehiä.

Henkilöstön määrästä tilintarkastuspalveluissa oli 57,2 % (59,8), verokonsultoinnissa 16,5 % (14,7), neuvontapalveluissa 18,2 % (17,5) ja tukipalveluissa 8,1 % (8,0). Osa-aikaisesti työskenteleviä oli henkilöstön määrästä 7,5 % (6,1).

Palkat ja palkitseminen

Palkkojen ja palkkioiden kokonaissumma oli tilikaudella 45,3 miljoonaa euroa (44,1), josta tilikauden päättymisen jälkeen henkilökunnalle maksetun lisäpalkkaarän suuruus oli henkilösivukuluineen 2,9 miljoonaa euroa (2,9).

Yhtiössä käytössä olevan palkitsemisjärjestelmän tavoitteena on tukea ja ohjata henkilöstön työskentelyä strategian suuntaisesti ja varmistaa, että henkilöstön palkitseminen on kilpailukykyistä. Järjestelmän piiriin kuuluu koko vakainainen henkilöstö. Yhtiön johto päättää vuosittain jaettavasta lisäpalkan määrästä sen mukaan, miten yhtiö, kukin liiketoiminta-alue ja yksittäinen henkilö ovat saavuttaneet tavoitteensa.

Työhyvinvointi

Yhtiö mittaa vuosittain työilmapiiriä tutkimalla koko henkilöstön asenteita, arvostuksia ja viihtyvyyttä. Tutkimus mittaa myös tyytyväisyyttä omaan työhön, esimiehen ja oman yksikön toi-

mintaan sekä koko yhtiön toimintaan ja sen arvojen toteutumiseen käytännössä. Huhtikuussa 2008 toteutetun mittauksen vastausprosentti oli selvästi aiempia vuosia korkeampi, 72 % (vuotta aiemmin 64 %), ja tutkimustulosten perusteella työilmapiiri kokonaisuudessaan oli parantunut edellisvuodesta. Eniten parannusta oli tapahtunut töiden suunnittelussa, yleisessä tyytyväisyydessä PwC:hen työnantajana, johtamisessa ja koulutusmahdollisuuksissa. Parannettavaa tutkimuksen mukaan oli palkkaan ja kannustimiin liittyvissä asioissa.

Työterveys ja turvallisuus

Henkilökunnan työterveyshuollon tarkoituksena on terveellisen ja turvallisen työympäristön varmistaminen sekä työntekijöiden terveyden ja työ- ja toimintakyvyn edistäminen. Pääpaino on ennaltaehkäisevässä terveydenhuollossa. Tilikauden aikana suunniteltiin yhteistyössä työterveyshuollon kanssa henkilöstön hyvinvointia ja terveyttä edistävää toimintaa ja järjestettiin mm. liikuntaan ja terveydentilan kartoittamiseen keskittyneet työterveysmessut. Vapaa-ajan liikuntaharrastuksia tuettiin jakamalla liikuntaseteleitä ja järjestämällä erilaisia liikuntatapahtumia. Työfysioterapeutti antoi tilikauden aikana ergonomianeuvontaa ja tarkasti työpisteiden toimivuutta.

Sairauspoissaoloprosentti oli tilikauden aikana keskimäärin 2,2 % (2,2). Työtapaturmia ei tilikauden aikana ilmennyt.

Osaamisen kehittäminen

Päättyneen tilikauden aikana kiinnitettiin erityistä huomiota asiakkuuksien hallintaan liittyvään koulutukseen sekä johtamis- ja esimiestyöskentelyn parantamiseen tähtäävään koulutukseen. Henkilöstön ammattiosaamisen kehittämisessä keskityttiin asiakastyössä havaittuihin tarpeisiin ja yhtiön liiketoiminnan tavoitteiden ja kilpailukyyn tukemiseen. Vuosittain laadittavissa, liiketoimintakohtaisissa koulutussuunnitelmissa otetaan huomioon sekä henkilöiden omat ura- ja tehtävänkierrotoiveet että liiketoiminnan tarpeet. Koulustarjontamme sisälsi lähiopetusjaksoja, e-learning-kursseja ja muita itseopiskelumahdollisuuksia sekä työssäoppimista ja valmennusta niin kotimaassa kuin ulkomaillakin.

Tilikauden aikana henkilökuntaa koulutettiin keskimäärin 10,1 (8,6) päivää/henkilö.

Investoinnit ja rahoitus

Konsernin tilikauden investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin olivat 1,6 miljoonaa euroa (edellisenä vuonna 1,8 miljoonaa euroa). Pääosa investoinneista kohdistui yritysostoihin, työsuhdeautoihin, atk-laitteisiin ja kalustetäydennyksiin. Konsernin rahoitustilanne pysyi hyvänä koko tilikauden ajan.

Hallitus, toimitusjohtaja ja tilintarkastaja

PricewaterhouseCoopers Oy:n hallitukseen kuuluu kahdeksan jäsentä. Varsinaisessa yhtiökokouksessa 29. 11. 2007 valittiin hallituksen jäseniksi Kim Karhu, Klaus Keravuori, Heikki Lassila, Pekka Loikkanen, Johanna Perälä, Ola Saarinen, Eero Suomela ja Juha Wahlroos. Hallitus valitsi keskuudestaan puheenjohtajaksi KHT Kim Karhun. Klaus Keravuori luopui hallituksen jäsenyydestä siirtyessään 1. 3. 2008 verokonsultoinnin johtajaksi. Ylimääräinen yhtiökokous valitsi täydennysvaalissa 28. 5. 2008 hänen tilalleen Kai Wistin.

Sovitun rotaatiosuunnitelman mukaisesti yhtiön toimitusjohtaja vaihtui 1. 11. 2007, jolloin tehtävän otti vastaan KHT Jan Holmberg. Vuodesta 2003 toimitusjohtajuutta hoitanut Johan Kronberg jatkaa yhtiön palveluksessa Territory Senior Partnerina ja KHT-tilintarkastajana. Territory Senior Partner vastaa Suomen PwC:n toiminnasta kansainväliselle PwC-ketjulle ja edustaa Suomea PwC-ketjun toimielimissä.

Konsernin tilintarkastajana on toiminut Tilintarkastusotava Oy, KHT-yhteisö, vastuullisena tilintarkastajanaan KHT Matti Hartikainen.

Osakkaat ja osakepääoman muutokset

Yhtiön osakkeiden kokonaismäärä 30. 6. 2008 oli 43 763 osaketta. Yhtiön hallussa oli 6 033 osaketta, joka oli 13,8 % osakemäärästä. Osakemäärä muodostuu yhdestä osakelajista ja osakkeiden lunastus- ja suostumuslauseke on kirjattu yhtiöjärjestykseen. Osakkeen nimellisarvo on 20 euroa.

Tilikauden alussa yhtiö hankki omistukseensa 4 108 omaa osaketta varsinaisen yhtiökokouksen 11. 12. 2006 vahvistamaan lunastushintaan, 310 euroa/osake. Hankittujen osakkeiden osuus osakepääomasta ja kaikkien osakkeiden yhteenlasketusta äänimäärästä oli 9,8 %.

Varsinaisen yhtiökokouksen 29. 11. 2007 päätöksen mukaisesti yhtiön osakepääomaa korotettiin antamalla 1 920 osaketta ja suuntaamalla

uusmerkintä niille osakkaille, jotka lisäsivät omistustaan luokituksensa mukaiseksi. Osakkeen hinta oli varsinaisen yhtiökokouksen 29. 11. 2007 vahvistama lunastushinta, 320 euroa/osake. Suunnatun uusmerkinnän osuus osakepääomasta ja kaikkien osakkeiden yhteenlasketusta äänimäärästä oli 4,6 %.

Varsinainen yhtiökokous 29. 11. 2007 valtuutti hallituksen hankkimaan ja luovuttamaan suunnatusti omia osakkeita. Valtuutus on voimassa 18 kuukautta. Varsinainen yhtiökokous 29. 11. 2007 valtuutti hallituksen toistaiseksi voimassa olevana valtuutuksena myös päättämään suunnatusta osakeannista.

Riskit ja riskienhallinta

Yhtiön liiketoiminnan merkittävimmät riskit ovat toimialalle tyypillisiä ja liittyvät ammattitaitoisen henkilökunnan saatavuuteen ja kiristyvään kilpailutilanteeseen. Hallitus arvioi liiketoimintaan liittyviä riskejä vuosittain laadittavien liiketoimintasuunnitelmien ja strategian laadinnan yhteydessä ja valvoo yhtiön riskienhallintapolitiikan noudattamista.

Osana vuosikertomusta julkaistaan läpinäkyvyyskertomus, joka sisältää selvityksen yhtiön riskienhallinta- ja laadunvalvontajärjestelmästä.

Tilikauden jälkeiset tapahtumat

Tilikauden päättymisen jälkeen ei ole ollut yhtiön toimintaan oleellisesti vaikuttavia tapahtumia.

Tulevaisuuden näkymät

Alkaneen tilikauden aikana yleisen taloudellisen kasvun oletetaan hidastuvan. Neuvontapalveluissa ja verokonsultoinnissa liikevaihto kasvaa, tilintarkastuspalveluiden kasvu on vähäisempää. Verokonsultoinnin ja neuvontapalveluiden kasvun edellytyksenä on, että yritysjärjestelymarkkinoilla ei tapahdu oleellista hiljenemistä. Toiminnan arvioidaan kehittyvän tilikaudelle asetettujen kasvu- ja kannattavuustavoitteiden mukaisesti.

Voittovarojen käyttö

Konsernin vapaa oma pääoma 30. 6. 2008 oli 11 184 859,88 euroa. Emoyhtiö PricewaterhouseCoopers Oy:n voitonjakokelpoiset varat 30. 6. 2008 ovat tilinpäätöksessä 11 189 315,81 euroa, josta tilikauden voitto on 1 865 599,37 euroa.

Yhtiön taloudellisessa tilanteessa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia eikä myöskään OYL 13:2:ssa tarkoitettu maksukykyisyydesti vaikuta voitonjakokelpoisten varojen määrään. Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle voitonjakokelpoisten varojen käyttämistä seuraavasti:

osinkona jaetaan

40 euroa/osake eli

37 730 × 40 euroa, yhteensä

1 509 200,00

jätetään omaan pääomaan

9 680 115,81

11 189 315,81

Konsernituloslaskelma

	1.7.2007 - 30.6.2008		1.7.2006 - 30.6.2007	
		%		%
Liikevaihto	86 106 822,10	100,0	78 828 192,57	100,0
Liiketoiminnan muut tuotot	151 883,75	0,2	122 542,44	0,2
Materiaalit ja palvelut				
Ulkopuoliset palvelut	9 477 513,37	11,0	5 126 522,80	6,5
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	45 309 679,20	52,6	44 093 377,52	55,9
Henkilösivukulut	11 037 655,19	12,8	9 990 083,82	12,7
	<u>56 347 334,39</u>	<u>65,4</u>	<u>54 083 461,34</u>	<u>68,6</u>
Poistot ja arvonalentumiset	1 502 148,80	1,7	1 546 620,35	2,0
Liiketoiminnan muut kulut	16 774 683,99	19,5	16 110 407,18	20,4
Liikevoitto	2 157 025,30	2,5	2 083 723,34	2,6
Osuus osakkuusyritysten tuloksista	26 403,39		16 121,01	
Rahoitustuotot ja -kulut	599 745,76	0,7	383 978,41	0,5
Voitto ennen veroja	2 783 174,45	3,2	2 483 822,76	3,2
Tuloverot	-845 583,95	1,0	-726 336,98	0,9
Tilikauden voitto	1 937 590,50	2,3	1 757 485,78	2,2

Konsernitase

	30.6.2008	%	30.6.2007	%
Vastaavaa				
Pysyvät vastaavat				
Aineettomat hyödykkeet	702 850,19		692 307,70	
Aineelliset hyödykkeet	2 574 908,82		2 905 319,32	
Sijoitukset	163 715,22		134 791,83	
	<u>3 441 474,23</u>	8,1	<u>3 732 418,85</u>	8,6
Vaihtuvat vastaavat				
Lyhytaikaiset saamiset	26 844 307,01		26 263 753,19	
Rahoitusarvopaperit	8 500 000,00		8 500 000,00	
Rahat ja pankkisaamiset	3 776 014,99		4 966 932,21	
	<u>39 120 322,00</u>	91,9	<u>39 730 685,40</u>	91,4
	42 561 796,23	100,0	43 463 104,25	100,0
Vastattavaa				
Oma pääoma				
Osakepääoma	875 260,00		836 860,00	
Ylikurssirahasto	2 270 353,71		2 270 353,71	
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	576 000,00		0,00	
Edellisten tilikausien voitto	8 671 269,38		9 607 193,00	
Tilikauden voitto	1 937 590,50		1 757 485,78	
	<u>14 330 473,59</u>	33,7	<u>14 471 892,49</u>	33,3
Vieras pääoma				
Laskennallinen verovelka	47 519,76		88 081,54	
Pitkäaikainen vieras pääoma	169 166,00		171 269,00	
Lyhytaikainen vieras pääoma	28 014 636,88		28 731 861,22	
	<u>28 231 322,64</u>	66,3	<u>28 991 211,76</u>	66,7
	42 561 796,23	100,0	43 463 104,25	100,0

Konsernin rahoituslaskelma (1 000 euroa)

1.7.2007 – 30.6.2008

1.7.2006 – 30.6.2007

Liiketoiminnan rahavirta

Voitto ennen satunnaisia eriä	2 783	2 484
Oikaisut		
Pysyvien vastaavien myyntivoitot ja -tappiot (netto)	-103	-75
Suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset	1 502	1 546
Rahoitustuotot ja -kulut	-600	-384
Osuus osakkuusyritysten tuloksista	-26	-16
Rahavirta ennen käyttö pääoman muutosta	3 556	3 555

Käyttöpääoman muutos

Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys (-)/vähennys (+)	-826	-5 567
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys (-)/vähennys (+)	-795	3 736
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	1 935	1 724

Maksetut korot ja maksut liiketoiminnan rahoituskuluista	-58	-54
Saadut osingot liiketoiminnasta	2	25
Saadut korot liiketoiminnasta	656	437
Maksetut välittömät verot	-588	-1 046
Liiketoiminnan rahavirta (A)	1 947	1 086

Investointien rahavirta

Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-1 185	-1 595
Investoinnit sijoituksiin	-447	-254
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	577	372
Luovutustulot sijoituksista	-2	95
Investointien rahavirta (B)	-1 057	-1 382

Rahoituksen rahavirta

Uusmerkintä	614	0
Omien osakkeiden hankkiminen	-1 296	-252
Omien osakkeiden myynti	0	302
Pitkäaikaisten lainojen lisäys (+)/vähennys (-)	-2	-16
Maksetut osingot	-1 397	-1 643
Rahoituksen rahavirta (C)	-2 081	-1 609

Rahavarojen muutos (A+B+C) lisäys (+)/vähennys (-) **-1 191** **-1 905**

Rahavarat tilikauden lopussa	12 276	13 467
Rahavarat tilikauden alussa	-13 467	-15 372

Rahavarojen muutos **-1 191** **-1 905**

Emoyhtiön tuloslaskelma

	1.7.2007 – 30.6.2008		1.7.2006 – 30.6.2007	
		%		%
Liikevaihto	83 625 770,69	100,0	76 505 907,77	100,0
Liiketoiminnan muut tuotot	151 783,75	0,2	122 218,93	0,2
Materiaalit ja palvelut				
Ulkopuoliset palvelut	9 285 341,93	11,1	5 404 850,80	7,1
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	44 597 436,50	53,3	43 447 035,49	56,8
Henkilösivukulut	10 875 686,57	13,0	9 856 582,72	12,9
	<u>55 473 123,07</u>	<u>66,3</u>	<u>53 303 618,21</u>	<u>69,7</u>
Poistot ja arvonalentumiset	1 384 092,32	1,7	1 278 749,35	1,7
Liiketoiminnan muut kulut	16 730 592,33	20,0	15 878 582,26	20,8
Liikevoitto	904 404,79	1,1	762 326,08	1,0
Rahoitustuotot ja -kulut	586 234,37	0,7	399 826,79	0,5
Voitto ennen satunnaisia eriä	1 490 639,16	1,8	1 162 152,87	1,5
Satunnaiset erät	1 100 000,00	1,3	1 500 000,00	2,0
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	2 590 639,16	3,1	2 662 152,87	3,5
Tilinpäätössiirrot	157 750,57	0,2	175 385,76	0,2
Tuloverot	-882 790,36	1,1	-766 354,76	1,0
Tilikauden voitto	1 865 599,37	2,2	2 071 183,87	2,7

Emoyhtiön tase

	30.6.2008	%	30.6.2007	%
Vastaavaa				
Pysyvät vastaavat				
Aineettomat hyödykkeet	260 709,26		601 741,55	
Aineelliset hyödykkeet	2 560 774,16		2 866 420,99	
Sijoitukset	1 241 451,75		926 676,55	
	<u>4 062 935,17</u>	9,6	<u>4 394 839,09</u>	9,9
Vaihtuvat vastaavat				
Lyhytaikaiset saamiset	26 582 069,83		26 838 147,79	
Rahoitusarvopaperit	8 500 000,00		8 500 000,00	
Rahat ja pankkisaamiset	3 302 613,58		4 717 558,68	
	<u>38 384 683,41</u>	90,4	<u>40 055 706,47</u>	90,1
	42 447 618,58	100,0	44 450 545,56	100,0
Vastattavaa				
Oma pääoma				
Osakepääoma	875 260,00		836 860,00	
Ylikurssirahasto	2 270 353,71		2 270 353,71	
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	576 000,00		0,00	
Edellisten tilikausien voitto	8 747 716,44		9 369 941,97	
Tilikauden voitto	1 865 599,37		2 071 183,87	
	<u>14 334 929,52</u>	33,8	<u>14 548 339,55</u>	32,7
Tilinpäätössiirtojen kertymä	185 422,20	0,4	343 172,77	0,8
Vieras pääoma				
Pitkäaikainen vieras pääoma	169 166,00		171 269,00	
Lyhytaikainen vieras pääoma	27 758 100,86		29 387 764,24	
	<u>27 927 266,86</u>	65,8	<u>29 559 033,24</u>	66,5
	42 447 618,58	100,0	44 450 545,56	100,0

Emoyhtiön rahoituslaskelma (1 000 euroa)

1.7.2007 – 30.6.2008

1.7.2006 – 30.6.2007

Liiketoiminnan rahavirta

Voitto ennen satunnaisia eriä	1 491	1 162
Oikaisut		
Pysyvien vastaavien myyntivoitot ja -tappiot (netto)	-112	5
Suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset	1 384	1 279
Rahoitustuotot ja -kulut	-586	-400
Muut oikaisut	328	13
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	2 505	2 059

Käyttöpääoman muutos

Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys (-)/vähennys (+)	-1 164	-5 154
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys (-)/vähennys (+)	-1 791	4 692
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	-450	1 597

Maksetut korot ja maksut liiketoiminnan rahoituskuluista	-58	-54
Saadut osingot liiketoiminnasta	2	26
Saadut korot liiketoiminnasta	642	427
Maksetut välittömät verot	-792	-796
Liiketoiminnan satunnaisista eristä johtuva rahavirta	2 500	0
Liiketoiminnan rahavirta (A)	1 844	1 200

Investointien rahavirta

Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-1 184	-1 573
Investoinnit sijoituksiin	-579	-264
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	559	372
Luovutustulot sijoituksista	0	95
Investointien rahavirta (B)	-1 204	-1 370

Rahoituksen rahavirta

Uusmerkintä	614	0
Omien osakkeiden hankkiminen	-1 296	-252
Omien osakkeiden myynti	0	302
Pitkäaikaisten lainojen lisäys (+)/vähennys (-)	-2	-4
Maksetut osingot	-1 397	-1 638
Rahoituksen rahavirta (C)	-2 081	-1 592

Rahavarojen muutos (A+B+C) lisäys (+)/vähennys (-) -1 441 -1 762

Rahavarat tilikauden lopussa	11 803	13 217
Rahavarat tilikauden alussa	-13 217	-14 970
- Siirtynyt sulautuneista tytäryhtiöistä	-27	-9

Rahavarojen muutos -1 441 -1 762

Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet

Tuloslaskelman esittämistavan muutokset

Liikevaihdon esittämistapaa on muutettu vastaamaan Kirjanpitolautakunnan päätöstä 2007/1799 kirjaamalla globaalisti hallinnoitavien toimeksiantojen alihankintaa liikevaihtoon. Liikevaihtoon sisältyy 8 896 706 euroa ulkomaisten PwC-toimistojen suorittamaa alihankintatyötä, eli se määrä, josta PwC Suomella on täysi taloudellinen vastuu. Liikevaihtoon eivät kuitenkaan sisälly ulkomaiset, paikallisen PwC-yhtiön tekemät lakisääteiset tilintarkastukset. Vertailutiedot (4 623 879 euroa) on muutettu vastaavasti.

Ulkomaisille PwC-toimistoille tilitetyt maksut alihankintatyöstä on edellä mainitun mukaisesti kirjattu ulkopuolisiin palveluihin. Lisäksi ulkopuolisiin palveluihin on siirretty aiemmin liiketoiminnan muihin kuluihin sisältyneitä työvoiman vuokrauskuluja 5 490 151,93 euroa (ed. tilikausi 4 500 000,00 euroa). Vertailutiedot näiden erien osalta on muutettu vastaavasti.

Vastuuvakuutusmaksut on siirretty henkilöstökuluista liiketoiminnan muihin kuluihin. Edellä mainittujen kulujen määrä oli 5 085 292,24 euroa (ed. tilikausi 5 781 658,80 euroa).

Käyttöomaisuuden arvostus

Käyttöomaisuus on arvostettu välittömään hankintamenoa vähennettynä kertyneillä suunnitelman mukaisilla poistoilla.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaan tasapoistoina käyttöomaisuuden alkuperäisestä hankintamenoa. Poistoajat, jotka perustuvat arvioituihin taloudellisiin pitoaikoihin, ilmenevät tuloslaskelman liitetiedoista.

Leasing-maksut

Leasing-maksut on esitetty tuloslaskelmassa vuokratuloina.

Ulkomaanrahan määräiset saatavat ja velat

Ulkomaanrahan määräiset saatavat ja velat on arvostettu tilinpäätöspäivän noteerattuun keski-kurssiin.

Eläkejärjestelyt

Konserniin kuuluvien yhtiöiden henkilöstön lakisääteinen eläketurva on vakuutettu Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisessa. Yhtiö on ottanut erilliset vapaaehtoiset ryhmäeläkevakuutukset hallituksen puheenjohtajalle, toimitusjohtajalle ja liiketoiminta-alueiden johtajille sekä kaikille partnereille. Eläkeikä on sopimuksen mukaan 58–63 vuotta.

Konsernitilinpäätöksen laskentaperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus ja muutokset konsernirakenteessa

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki konserniyhtiöt ja osakkuusyhtiöt.

ProConfidence Oy:n omistama Tilintarkastustoimisto Yritystarkastus Oy on sulautunut emoyhtiönsä 30.6.2008. PricewaterhouseCoopers Oy:n omistama ProConfidence Oy on myös sulautunut emoyhtiönsä 30.6.2008.

PricewaterhouseCoopers Oy osti 21.12.2007 Verokonsultointi Luoma Oy:n koko osakekannan ja 7.1.2008 Raahen Tilintarkastus Oy:n koko osakekannan.

Keskinäinen osakkeenomistus

Konsernitilinpäätös on laadittu hankintameno- menetelmän mukaan. Tytäryhtiöiden osakkeista maksettu oman pääoman ylittävä hinta on esitetty konserniliikearvoina.

Sisäiset tapahtumat

Konsernitilinpäätöstä laadittaessa on eliminoitu konsernin sisäinen liikevaihto, sisäiset tuotot ja kulut, sisäinen voitonjako, keskinäiset saamiset ja velat sekä käyttöomaisuuden sisäiset myyntivoitot ja -tappiot.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuuksia ei tilikaudella ollut.

Osakkuusyrittä

Osakkuusyhtiö on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä. Konsernin omistusosuuden mukainen osuus osakkuusyhtiön tuloksesta ja oman pääoman muutoksesta on esitetty rahoituserissä.

Tilinpäätössiirrot, laskennallinen verovelka ja -saaminen

Tilinpäätössiirtoja ovat poistoero ja vapaaehtoiset varaukset, jotka konserniin kuuluvien yritysten taseissa esitetään tilinpäätössiirtojen kertymänä. Konsernitaseessa poistoero ja vapaaehtoiset varaukset jaetaan omaksi pääomaksi ja laskennalliseksi verovelaksi sekä niiden muutos konsernituloslaskelmassa laskennallisen verovelan muutokseen ja tilikauden tulokseen. Verotuksessa verotettavaan tuloon palautetut poistot eli ns. hyllypoistot otetaan edellä mainittua laskennallista verovelkaa laskettaessa huomioon vähentävänä tekijänä.

Laskennallista verovelkaa ja -saamista laskettaessa verokantana on käytetty 26 %.

Jaksotuseroista johtuvat laskennalliset verovelat ja -saamiset

Konserniyhtiöiden pakollisista varauksista ja vahvistetuista tappioista johtuva laskennallinen verosaaminen on netotettu laskennallisia verovelkoja vastaan ja esitetään vain konsernitaseessa.

Yhdistelytoimenpiteistä johtuvat laskennalliset verovelat ja -saamiset

Yhdistelytoimenpiteistä aiheutuvaa laskennallista verosaamista tai -velkaa konsernissa ei ole. ■

Tuloslaskelmaa
koskevat liitetiedot

	2008 Konserni	2007 Konserni	2008 Emoyhtiö	2007 Emoyhtiö
1. Liikevaihto liiketoiminta-alueittain				
Tilintarkastus	53 781 022,47	46 484 690,44	53 775 989,03	46 488 877,55
Verokonsultointi	15 208 094,70	15 153 431,99	15 319 106,53	15 205 826,99
Neuvontapalvelut	17 117 704,93	17 190 070,14	14 530 675,13	14 811 203,23
Yhteensä	86 106 822,10	78 828 192,57	83 625 770,69	76 505 907,77
2. Liiketoiminnan muut tuotot				
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	139 482,40	85 646,37	139 382,40	85 646,37
Muut liiketoiminnan muut tuotot	12 401,35	36 896,07	12 401,35	36 572,56
Yhteensä	151 883,75	122 542,44	151 783,75	122 218,93
3. Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	45 309 679,20	44 093 377,52	44 597 436,50	43 447 035,49
Eläkekulut	8 313 042,85	7 248 496,97	8 187 644,97	7 142 847,25
Muut henkilösivukulut	2 724 612,34	2 741 586,85	2 688 041,60	2 713 735,47
Yhteensä	56 347 334,39	54 083 461,34	55 473 123,07	53 303 618,21
Henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat liitetiedot on esitetty jäljempänä kohdassa 20.				
4. Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	1 502 148,80	1 546 620,35	1 384 092,32	1 278 749,35
Yhteensä	1 502 148,80	1 546 620,35	1 384 092,32	1 278 749,35
Poistojen ja poistoeron muutosten tase-eräkohtainen erittely sisältyy taseen liitetietojen pysyvien vastaavien ja tilinpäätössiirtojen kertymän erittelykohtiin.				
Suunnitelman mukaiset poistot perustuvat käyttöomaisuuden alkuperäiseen hankintamenoon ja arvioituun taloudelliseen pitoaikaan.				
Suunnitelman mukaiset poistoajat ovat:				
		Vuosia		
Autot lisävarusteineen		5		
Atk-laitteet ja koneet		2		
Muut koneet ja kalusto		8		
Atk-ohjelmat		4		
Konsernin liikearvot		4–5		
Liikearvot		5		
PC-laitteiden hankintamenot kirjataan suoraan kuluksi. Perusteena on ko. koneiden ja laitteiden alle kolmen vuoden taloudellinen käyttöaika.				
5. Liiketoiminnan muut kulut				
Vuokrat	3 895 480,79	3 689 400,22	3 844 140,70	3 644 766,94
Muut	12 879 203,20	12 421 006,96	12 886 451,63	12 233 815,32
Yhteensä	16 774 683,99	16 110 407,18	16 730 592,33	15 878 582,26

	2008 Konserni	2007 Konserni	2008 Emoyhtiö	2007 Emoyhtiö
6. Rahoitustuotot ja -kulut				
Osinkotuotot pysyvien vastaavien sijoituksista				
Omistusyhteisyryksiltä	0,00	0,00	0,00	24 674,48
Muilta	2 462,47	1 070,92	2 462,47	1 070,92
Osinkotuotot pysyvien vastaavien sijoituksista	<u>2 462,47</u>	<u>1 070,92</u>	<u>2 462,47</u>	<u>25 745,40</u>
Muut korko- ja rahoitustuotot				
Saman konsernin yrityksiltä	0,00	0,00	1 925,00	630,00
Muilta	655 971,63	437 165,40	640 208,93	427 213,56
Korko- ja muut rahoitustuotot yhteensä	<u>655 971,63</u>	<u>437 165,40</u>	<u>642 133,93</u>	<u>427 843,56</u>
Korko- ja muut rahoituskulut				
Muille	58 688,34	54 257,91	58 362,03	53 762,17
Korko- ja muut rahoituskulut yhteensä	<u>58 688,34</u>	<u>54 257,91</u>	<u>58 362,03</u>	<u>53 762,17</u>
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	599 745,76	383 978,41	586 234,37	399 826,79
7. Satunnaiset erät				
Satunnaiset tuotot				
Konserniavustus	0,00	0,00	1 100 000,00	1 500 000,00
Yhteensä	0,00	0,00	1 100 000,00	1 500 000,00
8. Tilinpäätössiirrot				
Poistoerojen lisäys (-)/vähennys (+)	0,00	0,00	157 750,57	175 385,76
Yhteensä	0,00	0,00	157 750,57	175 385,76
9. Tuloverot				
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta tilikaudelta (+/-)				
	872 123,16	770 495,15	581 941,44	376 354,76
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta ed. tilikausilta				
	14 022,57	0,00	14 848,92	0,00
Tuloverot tilikauden satunnaisista eristä				
	0,00	0,00	286 000,00	390 000,00
Laskennallisen verovelan muutos (+/-)				
	-40 561,78	-44 158,17	0,00	0,00
Yhteensä	845 583,95	726 336,98	882 790,36	766 354,76

Taseen vastaavia
koskevat liitetiedot

	2008 Konserni	2007 Konserni	2008 Emoyhtiö	2007 Emoyhtiö
10. Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet				
Aineettomat hyödykkeet				
Aineettomat oikeudet				
Hankintameno 1.7.	713 098,07	668 232,07	713 098,07	668 232,07
Lisäykset 1.7.–30.6.	41 300,00	44 866,00	41 300,00	44 866,00
Hankintameno 30.6.	754 398,07	713 098,07	754 398,07	713 098,07
Kertyneet poistot 1.7.	507 356,52	358 142,39	507 356,52	358 142,39
Tilikauden poisto	130 332,29	149 214,13	130 332,29	149 214,13
Kertyneet poistot 30.6.	637 688,81	507 356,52	637 688,81	507 356,52
Kirjanpitoarvo 30.6.	116 709,26	205 741,55	116 709,26	205 741,55
Liikearvo				
Hankintameno 1.7.	315 000,00	0,00	555 000,00	240 000,00
Lisäykset 1.7.–30.6.	0,00	315 000,00	0,00	315 000,00
Hankintameno 30.6.	315 000,00	315 000,00	555 000,00	555 000,00
Kertyneet poistot 1.7.	63 000,00	0,00	159 000,00	48 000,00
Tilikauden poisto	204 000,00	63 000,00	252 000,00	111 000,00
Kertyneet poistot 30.6.	267 000,00	63 000,00	411 000,00	159 000,00
Kirjanpitoarvo 30.6.	48 000,00	252 000,00	144 000,00	396 000,00
Konserniliikearvo				
Hankintameno 1.7.	1 529 652,89	1 229 367,85	0,00	0,00
Lisäykset 1.7.–30.6.	461 787,31	300 285,04	0,00	0,00
Hankintameno 30.6.	1 991 440,20	1 529 652,89	0,00	0,00
Kertyneet poistot 1.7.	1 295 086,74	989 285,51	0,00	0,00
Tilikauden poisto	158 212,53	305 801,23	0,00	0,00
Kertyneet poistot 30.6.	1 453 299,27	1 295 086,74	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 30.6.	538 140,93	234 566,15	0,00	0,00
Muut pitkävaikutteiset menot				
Hankintameno 1.7.	89 821,59	89 821,59	89 821,59	89 821,59
Vähennykset 1.7.–30.6.	-89 821,59	0,00	-89 821,59	0,00
Hankintameno 30.6.	0,00	89 821,59	0,00	89 821,59
Kertyneet poistot 1.7.	89 821,59	71 857,24	89 821,59	71 857,24
Vähennysten kertyneet poistot	-89 821,59	0,00	-89 821,59	0,00
Tilikauden poisto	0,00	17 964,35	0,00	17 964,35
Kertyneet poistot 30.6.	0,00	89 821,59	0,00	89 821,59
Kirjanpitoarvo 30.6.	0,00	0,00	0,00	0,00
Hankintamennon vähennyksiin ja vähennysten kertyneisiin poistoihin sisältyvät tilikauden alkuun mennessä poistetut pitkävaikutteiset menot.				
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	702 850,19	692 307,70	260 709,26	601 741,55

	2008 Konserni	2007 Konserni	2008 Emoyhtiö	2007 Emoyhtiö
Aineelliset hyödykkeet				
Koneet ja kalusto				
Hankintameno 1.7.	7 392 022,32	6 793 205,84	7 308 921,08	6 732 972,70
Lisäykset 1.7.–30.6.	1 151 160,06	1 235 578,08	1 143 053,92	1 212 709,98
Vähennykset 1.7.–30.6.	-1 682 279,95	-636 761,60	-1 645 689,96	-636 761,60
Hankintameno 30.6.	6 860 902,43	7 392 022,32	6 806 285,04	7 308 921,08
Kertyneet poistot 1.7.	4 486 703,00	3 809 390,02	4 442 500,09	3 775 256,88
Vähennysten kertyneet poistot	-1 210 313,37	-333 327,66	-1 198 749,24	-333 327,66
Tilikauden poistot	1 009 603,98	1 010 640,64	1 001 760,03	1 000 570,87
Kertyneet poistot 30.6.	4 285 993,61	4 486 703,00	4 245 510,88	4 442 500,09
Kirjanpitoarvo 30.6.	2 574 908,82	2 905 319,32	2 560 774,16	2 866 420,99
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	2 574 908,82	2 905 319,32	2 560 774,16	2 866 420,99
11. Sijoitukset				
Osakkeet saman konsernin yrityksissä				
Hankintameno 1.7.	0,00	0,00	1 842 854,95	1 587 104,34
Lisäykset 1.7.–30.6.	0,00	0,00	578 935,21	264 160,01
Vähennykset 1.7.–30.6.	0,00	0,00	-264 160,01	-8 409,40
Hankintameno 30.6.	0,00	0,00	2 157 630,15	1 842 854,95
Kertyneet arvonalennukset 1.7.	0,00	0,00	1 100 000,00	1 100 000,00
Kertyneet arvonalennukset 30.6.	0,00	0,00	1 100 000,00	1 100 000,00
Kirjanpitoarvo 30.6.	0,00	0,00	1 057 630,15	742 854,95
Osuudet saman konsernin yrityksissä yhteensä				
	0,00	0,00	1 057 630,15	742 854,95
Osakkeet omistusyhteisyriyksissä				
Hankintameno 1.7.	20 856,90	117 711,37	7 991,44	176 139,84
Lisäykset 1.7.–30.6.	26 403,39	16 121,01	0,00	0,00
Vähennykset 1.7.–30.6.	0,00	-112 975,48	0,00	-168 148,40
Hankintameno 30.6.	47 260,29	20 856,90	7 991,44	7 991,44
Kirjanpitoarvo 30.6.	47 260,29	20 856,90	7 991,44	7 991,44
Osuudet omistusyhteisyriyksissä yhteensä	47 260,29	20 856,90	7 991,44	7 991,44
Muut osakkeet ja osuudet				
Hankintameno 1.7.	113 934,93	113 934,93	175 830,16	175 830,16
Lisäykset 1.7.–30.6.	2 520,00	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 30.6.	116 454,93	113 934,93	175 830,16	175 830,16
Kirjanpitoarvo 30.6.	116 454,93	113 934,93	175 830,16	175 830,16
Sijoitukset yhteensä	163 715,22	134 791,83	1 241 451,75	926 676,55

	2008 Konserni	2007 Konserni	2008 Emoyhtiö	2007 Emoyhtiö
12. Omistukset muissa yrityksissä				
Konserniyritykset	Kotipaikka	Omistus-%		
PwC Corporate Finance Oy	Helsinki	100,00		
Verokonsultointi Luoma Oy	Tampere	100,00		
Raahen Tilintarkastus Oy	Raahe	100,00		
Osakkuusyrittys	Kotipaikka	Omistus-%		
PwC Julkistarkastus Oy	Helsinki	30,07		
13. Lyhytaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset	23 266 937,96	22 476 200,04	22 496 503,73	21 619 360,56
Saamiset saman konsernin yrityksiltä				
Myyntisaamiset	0,00	0,00	363 304,23	68 749,21
Muut saamiset	0,00	0,00	362,74	119 219,04
Siirtosaamiset	0,00	0,00	185 558,00	1 500 630,00
Yhteensä	0,00	0,00	549 224,97	1 688 598,25
Saamiset omistusyhteisyrityksiltä				
Myyntisaamiset	9 867,63	15 206,36	9 867,63	15 206,36
Yhteensä	9 867,63	15 206,36	9 867,63	15 206,36
Muut saamiset	30 260,56	21 895,36	30 260,56	21 895,36
Siirtosaamiset	3 537 240,86	3 750 451,43	3 496 212,94	3 493 087,26
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	26 844 307,01	26 263 753,19	26 582 069,83	26 838 147,79
Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät				
Henkilöstökulut	1 738 020,31	1 658 438,87	1 732 790,07	1 653 682,75
Satunnaiset tuotot	0,00	0,00	100 000,00	1 500 000,00
Tuloverot	65 327,03	381 379,70	46 713,36	131 959,31
Muut	1 733 893,52	1 710 632,86	1 802 267,51	1 708 075,20
Siirtosaamiset yhteensä	3 537 240,86	3 750 451,43	3 681 770,94	4 993 717,26
14. Rahoitusarvopaperit				
Muut arvopaperit muilta	8 500 000,00	8 500 000,00	8 500 000,00	8 500 000,00
Yhteensä	8 500 000,00	8 500 000,00	8 500 000,00	8 500 000,00
15. Oma pääoma				
Osakepääoma 1.7.	836 860,00	836 860,00	836 860,00	836 860,00
Uusmerkintä	38 400,00	0,00	38 400,00	0,00
Osakepääoma 30.6.	875 260,00	836 860,00	875 260,00	836 860,00
Ylikurssirahasto 1.7.	2 270 353,71	2 270 353,71	2 270 353,71	2 270 353,71
Ylikurssirahasto 30.6.	2 270 353,71	2 270 353,71	2 270 353,71	2 270 353,71
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.7.	0,00	0,00	0,00	0,00
Uusmerkintä	576 000,00	0,00	576 000,00	0,00
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 30.6.	576 000,00	0,00	576 000,00	0,00

Taseen vastattavia
koskevat liitetiedot

	2008 Konserni	2007 Konserni	2008 Emoyhtiö	2007 Emoyhtiö
Edellisten tilikausien voitto 1.7.	11 364 678,78	11 194 631,00	11 441 125,84	10 958 323,99
Maksettu osinkoja	-1 397 130,00	-1 637 720,00	-1 397 130,00	-1 637 720,00
Omien osakkeiden hankinta	-1 296 279,40	-251 968,00	-1 296 279,40	-251 968,00
Omien osakkeiden myynti	0,00	302 250,00	0,00	302 250,00
Muu muutos	0,00	0,00	0,00	-944,02
Edellisten tilikausien voitto 30.6.	<u>8 671 269,38</u>	<u>9 607 193,00</u>	<u>8 747 716,44</u>	<u>9 369 941,97</u>
Tilikauden voitto	1 937 590,50	1 757 485,78	1 865 599,37	2 071 183,87
	<u>10 608 859,88</u>	<u>11 364 678,78</u>	<u>10 613 315,81</u>	<u>11 441 125,84</u>
Oma pääoma yhteensä	14 330 473,59	14 471 892,49	14 334 929,52	14 548 339,55
Tilinpäätössiirtojen kertymästä omaan pääomaan sisältyvä osuus	137 212,43	253 947,85		
16. Tilinpäätössiirtojen kertymä				
Poistoero				
Aineettomat oikeudet	0,00	0,00	-10 645,83	-12 244,14
Koneet ja kalustot	0,00	0,00	196 068,03	355 416,98
Yhteensä	0,00	0,00	185 422,20	343 172,84
17. Laskennallinen verovelka				
Tilinpäätössiirtoihin perustuvat	48 209,77	89 224,92	0,00	0,00
Jaksotuseroista johtuvat	-690,01	-1 143,38	0,00	0,00
Yhteensä	47 519,76	88 081,54	0,00	0,00
18. Pitkäaikainen vieras pääoma				
Muut pitkäaikaiset velat, eläkevastuuvelka	169 166,00	171 269,00	169 166,00	171 269,00
Yhteensä	169 166,00	171 269,00	169 166,00	171 269,00
19. Lyhytaikainen vieras pääoma				
Ostovelat	2 767 919,69	3 276 735,08	2 742 357,74	3 249 000,80
Velat saman konsernin yrityksille				
Ostovelat	0,00	0,00	0,00	39 864,63
Siirtovelat	0,00	0,00	956,52	0,00
Muut lyhytaikaiset velat	0,00	0,00	0,00	1 000 000,00
Yhteensä	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>	<u>956,52</u>	<u>1 039 864,63</u>
Velat omistusyhteisyriksille				
Ostovelat	0,00	500,20	0,00	500,20
Siirtovelat	42 272,58	34 717,58	42 272,58	34 717,58
Yhteensä	<u>42 272,58</u>	<u>35 217,78</u>	<u>42 272,58</u>	<u>35 217,78</u>
Muut lyhytaikaiset velat	8 104 245,75	8 120 561,91	8 011 726,32	7 948 091,50
Siirtovelat	17 100 198,86	17 299 346,45	16 960 787,70	17 115 589,53
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	28 014 636,88	28 731 861,22	27 758 100,86	29 387 764,24

	2008 Konserni	2007 Konserni	2008 Emoyhtiö	2007 Emoyhtiö
Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät				
Henkilöstökulut	16 546 312,37	16 844 791,37	16 411 725,37	16 667 378,59
Muut	596 159,07	489 272,66	592 291,43	482 928,52
Siirtovelat yhteensä	17 142 471,44	17 334 064,03	17 004 016,80	17 150 307,11
Liitetiedot henkilöstöstä ja toimeilinten jäsenistä				
20a. Henkilöstön lukumäärä keskimäärin	688	659	679	649
20b. Henkilöstön lukumäärä liiketoiminta-alueittain tilikauden lopussa				
Tilintarkastus	401	403	401	403
Verokonsultointi	116	99	116	99
Neuvontapalvelut	128	118	121	107
Hallinto- ja tukipalvelut	57	54	57	54
Yhteensä	702	674	695	663
20c. Yhtiökokouksen päätöksen mukaisesti toimitusjohtajalle ja hallituksen jäsenille ei ole maksettu palkkaa näistä tehtävistä.				

	2008 Konserni	2007 Konserni	2008 Emoyhtiö	2007 Emoyhtiö
Vakuudet ja vastuusitoumukset				
21. Vastuusitoumukset				
Annetut pantit ja vastuusitoumukset				
Muut annetut vakuudet:				
Pantit vuokranmaksun vakuutena	625 969,11	612 229,67	625 969,11	612 229,67
Yhteensä	625 969,11	612 229,67	625 969,11	612 229,67
Muut vastuut				
Leasingvastuut:				
Seuraavana vuonna maksettavat	163 592,11	101 343,68	163 592,11	101 343,68
Yli vuoden kuluttua maksettavat	149 417,24	108 267,10	149 417,24	108 267,10
Yhteensä	313 009,35	209 610,78	313 009,35	209 610,78
Pitkäaikaisista, irtisanomattomissa olevista vuokrasopimuksista johtuvat vuokravastuut				
			Seuraava tilikausi	Sopimuskaudet v. 2008–2012
			3 370 814,76	7 827 154,22
Hallussa olevat asiakasvarat	127 630,95	408 241,95	127 630,95	408 241,95

Muut mahdolliset vastuut

Yhtiön palveluksessa olleet henkilöt ovat mukana oikeudenkäynnissä, joka alkoi syksyllä 2007. Yhtiön käsityksen mukaan oikeudenkäynnin seurauksena ei kuitenkaan ole odotettavissa taloudellisia menetyksiä.

Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitus

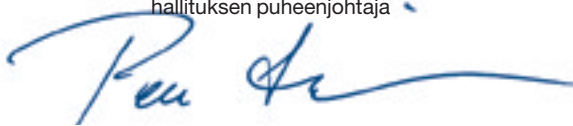
Helsingissä 24. päivänä syyskuuta 2008

Kim Karhu
hallituksen puheenjohtaja

Heikki Lassila

Pekka Loikkanen

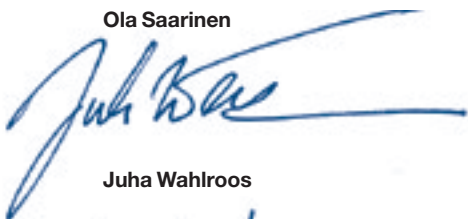
Johanna Perälä

Ola Saarinen

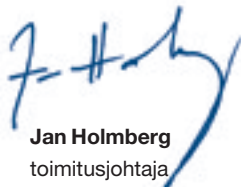
Eero Suomela

Juha Wahlroos

Kai Wist

Jan Holmberg
toimitusjohtaja

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä 9. päivänä lokakuuta 2008

Tilintarkastusotava Oy
KHT-yhteisö

Matti Hartikainen, KHT

Luettelo kirjanpitokirjoista

Tasekirja	sidottuna kirjana
Pääkirja	konekielinen arkisto
Päiväkirja	konekielinen arkisto
Tuloslaskelma ja tase	konekielinen arkisto

Luettelo tositteiden lajeista ja säilytystavoista

Pankkitositteet	paperitositteina
Muistiotositteet	paperitositteina
Ostoreskontra	koneellinen tietoväline
Myyntireskontra	koneellinen tietoväline

Tilintarkastuskertomus

PricewaterhouseCoopers Oy:n yhtiökokoukselle

Olemme tarkastaneet PricewaterhouseCoopers Oy:n kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.7.2007–30.6.2008. Tilinpäätös sisältää sekä konsernin että emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Hallituksen ja toimitusjohtajan vastuu

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että ne antavat oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Hallitus vastaa kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja toimitusjohtaja siitä, että kirjanpito on lain mukainen ja että varainhoito on luotettavalla tavalla järjestetty.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Tilintarkastajan tulee suorittaa tilintarkastus Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti ja sen perusteella antaa lausunto tilinpäätöksestä, konsernitilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää ammattieettisten periaatteiden noudattamista ja tilintarkastuksen suunnittelua ja suorittamista siten, että saadaan kohtuullinen varmuus siitä, että tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa ei ole olennaisia virheellisyyksiä ja että emoyhtiön hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja ovat toimineet osakeyhtiölain mukaisesti. Tilintarkastustoimenpiteillä tulisi varmistua tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen lukujen ja muiden tietojen oikeellisuudesta. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan ja arvioihin riskeistä, että tilinpäätöksessä on väärinkäytöksestä tai virheestä johtuva olennainen

virheellisyys. Tarvittavia tarkastustoimenpiteitä suunniteltaessa arvioidaan myös tilinpäätöksen laadintaan ja esittämiseen liittyvää sisäistä valvontaa. Lisäksi arvioidaan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yleistä esittämistapaa, tilinpäätöksen laatimisperiaatteita sekä johdon tilinpäätöksen laadinnassa soveltamia arvioita.

Tilintarkastus on toteutettu Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Käsitkemme mukaan olemme suorittaneet tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvia tarkastustoimenpiteitä lausuntoamme varten.

Lausunto

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia.

Puollamme tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen vahvistamista. Hallituksen esitys taseen osoittaman voiton käyttämisestä on osakeyhtiölain mukainen. Puollamme vastuuvapauden myöntämistä emoyhtiön hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta.

Helsingissä 9. päivänä lokakuuta 2008

Tilintarkastusotava Oy
KHT-yhteisö

Matti Hartikainen, KHT

Läpinäkyvyyskertomus

1 Oikeudellinen muoto ja omistussuhteet

PricewaterhouseCoopers Oy on suomalaisten asiantuntijoiden omistama yhtiö, jolla on KHT-yhteisön asema. Yhtiö toimii emoyhtiönä konsernissa, johon kuuluvat tytäryhtiöt

- PwC Corporate Finance Oy
- Raahen Tilintarkastus Oy
- Verokonsultointi Luoma Oy
- ProConfidence Oy (fuusioitu 30. 6. 2008) sekä osakkuusyhtiö
- JHTT-yhteisö PwC Julkistarkastus Oy.

Yhtiöjärjestyksen mukaan yli puolet kaikista yhtiön osakkeista ja niiden tuottamasta äänimäärästä on oltava yhtiössä työskentelevillä Keskuskauppakamarin hyväksymillä tilintarkastajilla tai tilintarkastusyhteisöillä. KHT-tilintarkastajien osuus yhtiön omistuksesta 30. 6. 2008 oli 81 %.

2 Hallinto

Hallinnointiperiaatteet. PricewaterhouseCoopers Oy:n toimintaa ohjaavat voimassa oleva lainsäädäntö, yhtiöjärjestys sekä toimialaa koskevat lukuisat säännöt, ohjeet ja suositukset. Yhtiön hallinnointiperiaatteiden tavoitteena on avoin, läpinäkyvä ja PwC:n arvojen mukainen johtamistapa. Hallinnon toimintaperiaatteet, valta ja vastuut määritellään kunkin hallintoelimen työjärjestyksessä.

Hallintoelimet. PricewaterhouseCoopers Oy:n hallinnosta vastaavat yhtiökokous, hallitus sekä toimitusjohtaja yhtiön johtoryhmän avustuksella.

Yhtiökokous. Varsinainen yhtiökokous pidetään vuosittain joulukuun loppuun mennessä. Kokouksessa on tehtävä osakeyhtiölain mukaan varsinaiselle yhtiökokoukselle kuuluvat päätökset sekä määrättävä hallituksen jäsenten ja tilintarkastajien palkkioista. Lisäksi vahvistetaan osakkeen lunastushinta ja käsitellään muut kokouksutsussa mainitut asiat.

PricewaterhouseCoopers Oy:n varsinainen yhtiökokous pidettiin 29. 11. 2007.

Hallitus. Yhtiöjärjestyksen mukaisesti yhtiökokous valitsee vuosittain hallituksen, johon kuuluu vähintään viisi ja enintään yhdeksän varsinaista jäsentä. Vähintään kaksi kolmasosaa yhtiön hallituksen jäsenistä ja mahdollisista varajäsenistä sekä puheenjohtajan ja mahdollisen

varapuheenjohtajan on oltava yhtiössä työskenteleviä Keskuskauppakamarin hyväksymiä tilintarkastajia. Nykykäytännön mukaan hallitus muodostuu senior partnereista. Ehdotuksen hallituksen jäsenistä tekee yhtiökokoukselle osakaspaneeli.

Hallituksen tehtävänä on huolehtia yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Hallitus huolehtii myös siitä, että yhtiön kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on asianmukaisesti järjestetty. Lisäksi hallitus hyväksyy yhtiön strategian, liiketoimintasuunnitelman ja budjetin sekä valvoo niiden toteutumista. Hallitus nimittää toimitusjohtajan ja Territory Senior Partnerin sekä hyväksyy johtoryhmän jäsenten nimittämisen. Hallituksessa käsiteltävät asiat esittelee toimitusjohtaja.

Hallituksen jäseninä 30. 6. 2008 päättyneellä tilikaudella ovat olleet Kim Karhu, puheenjohtaja, Klaus Keravuori (29. 2. 2008 asti), Heikki Lassila, Pekka Loikkanen, Johanna Perälä, Ola Saarinen, Eero Suomela, Juha Wahlroos ja Kai Wist (28. 5. 2008 alkaen). Hallitus kokoontui tilikauden aikana 11 kertaa. Hallituksen toimintaa ja työskentelytapoja arvioidaan vuosittain. Arviointi tapahtuu itsearviointina.

Territory Senior Partner. PricewaterhouseCoopers Oy:n hallitus nimittää Territory Senior Partnerin, joka vastaa Suomen PwC:n toiminnasta PwC-ketjuun päin ja toimii Suomen edustajana PwC-ketjun toimielimissä. Territory Senior Partnerina toimii KHT Johan Kronberg.

Toimitusjohtaja. PricewaterhouseCoopers Oy:n hallitus nimittää toimitusjohtajan, jonka yhtiöjärjestyksen mukaisesti tulee olla yhtiössä työskentelevä Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja. Toimitusjohtaja vastaa yhtiön johtamisesta, strategian toteuttamisesta ja liiketoiminnan kehittämisestä hallituksen ohjeiden ja sääntöjen mukaisesti. Toimitusjohtajan apuna toimii johtoryhmä, jonka puheenjohtaja hän on.

Yhtiön toimitusjohtajana aloitti 1. 11. 2007 KHT Jan Holmberg yhtiötä vuodesta 2003 alkaen johtaneen KHT Johan Kronbergin jälkeen. Johan Kronberg jatkaa yhtiön palveluksessa Territory Senior Partnerina ja KHT-tilintarkastajana.

Johtoryhmä. Yhtiöllä on johtoryhmä, jonka ydinryhmän muodostavat toimitusjohtaja, Territory Senior Partner ja liiketoimintalueiden johtajat. Lisäksi johtoryhmään kuuluvat talouspääliikö, henkilöstöjohtaja, omistajayrittäjäpalveluiden johtaja ja laatu- ja riskienhallinta-asioista vastaava partneri. Neljännesvuosittain johtoryhmän kokoukseen osallistuvat myös seuraavien hallinnon toimintojen vastaavat: liiketoiminnan kehityksikkö, markkinointi- ja viestintäyksikkö sekä lakiosasto.

Johtoryhmän jäsenet nimittää toimitusjohtaja, joka toimii ryhmän puheenjohtajana. Johtoryhmän jäseninä ovat 30. 6. 2008 päättyneellä tilikaudella olleet Jan Holmberg (puheenjohtaja), Eero Alho, Klaus Keravuori, Marko Korkiakoski, Johan Kronberg, Merja Lindh, Hannele Selesvuo, Markku Tynjälä ja Kai Wist.

Johtoryhmällä ei ole lakiin tai yhtiöjärjestykseen perustuvaa toimivaltaa. Sen pääasiallisena tehtävänä on avustaa toimitusjohtajaa operatiivisessa johtamisessa ja hallituksen päätösten toimeenpanossa. Johtoryhmä ohjaa ja kehittää yhtiön toimintaa siten, että hallituksen hyväksymät strategiset tavoitteet saavutetaan.

Johtoryhmä kokoontui tilikauden aikana 11 kertaa.

Partnerit. Yhtiössä on kaksi partneriluokkaa: Associated Partnerit ja Equity Partnerit (osakkaat), joista jälkimmäiset omistavat yhtiön osakkeita. Tilikauden päättyessä yhtiössä oli 61 partneria, joista Keskuskauppakamarin hyväksymiä tilintarkastajia oli 46. Kaikki partnerit työskentelivät yhtiössä. Molempien partneriryhmien oikeudet ja velvollisuudet määräytyvät osakeyhtiölain, yhtiöjärjestyksen sekä osakas- tai partnerisopimuksen perusteella.

Osakas- ja partnerikokoukset. Osakeyhtiölain ja yhtiöjärjestyksen tarkoittamaa ylintä päätäntävaltaa yhtiössä käyttävät osakkaat yhtiökokouksissa. Osakas- ja partnerisopimuksessa mainittuihin asioihin liittyvää päätäntävaltaa osakkaat ja partnerit käyttävät osakas- ja partnerikokouksissa.

Palkitsemisvaliokunta. Partnereiden palkitsemisesta päättää palkitsemisvaliokunta, jonka jäseninä toimivat hallituksen puheenjohtaja, toimitusjohtaja, Territory Senior Partner, liiketoimintalueiden johtajat ja osakaspaneelin puheenjohtaja. Palkitsemisvaliokuntaan kuuluivat

30. 6. 2008 päättyneellä tilikaudella Kim Karhu, puheenjohtaja, Jan Holmberg, Klaus Keravuori (1. 3. 2008 alkaen), Marko Korkiakoski, Johan Kronberg, Merja Lindh, Markku Marjomaa ja Kai Wist (29. 2. 2008 asti).

Osakaspaneeli. Osakaspaneelin tehtävänä on valmistella yhtiön hallintoa ja partnerivalintoja koskevia asioita yhtiökokouksia sekä osakas- ja partnerikokouksia varten.

Osakaspaneelin jäsenet valitaan yhtiökokouksessa ja he edustavat kaikkia liiketoiminta-alueita. Osakaspaneeliin kuuluu yhdeksän jäsentä, joista vuosittain on erovuorossa kolme. Osakaspaneelin jäsenenä 30. 6. 2008 päättyneellä tilikaudella ovat toimineet Markku Marjomaa, puheenjohtaja, Juha Tuomala, varapuheenjohtaja, Juha Laitinen, Matias Lindholm, Eeva Miettinen, Hannu Pellinen, Hannele Selesvuo, Henrik Sormunen ja Johan Weckman.

3 Kuvaus PwC-ketjun oikeudellisesta ja rakenteellisesta kokonaisuudesta

PricewaterhouseCoopers Oy kuuluu jäsenenä kansainväliseen PricewaterhouseCoopers-ketjuun, jonka kaikki jäsenet ovat juridisesti itsenäisiä yhtiöitä, joilla on paikallinen omistus ja johto. Jäsenyhtiöitä yhdistää jäsenyys PricewaterhouseCoopers International Limitedissä (PwCIL), joka on englantilainen yhtiö (company limited by guarantee) ja joka koordinoi ketjun jäsenyhtiöiden tiettyjä toimintoja.

PwCIL:n ensisijaiset tehtävät ovat (i) uusien markkinoiden identifioiminen ja niihin liittyvien strategioiden kehittäminen, (ii) PwC:n sisäisten tuote-, taito- ja tietoverkoston vahvistaminen, (iii) PwC:n brändin tunnettuuden edistäminen sekä (iv) yhteisten riskienhallinta- ja laatustandardien sekä riippumattomuuteen liittyvien menettelytapojen yhdenmukaisen soveltamisen varmistaminen jäsenyhtiöissä. PwCIL ei tarjoa palveluita asiakkaille vaan kaikki asiakastoimeksiannot hoidetaan itsenäisissä ketjun jäsenyhtiöissä, jotka toimivat omaan lukuunsa eivätkä PwCIL:n puolesta.

PricewaterhouseCoopers-ketjuun liittyessään jäsenyhtiöt saavat oikeuden käyttää PricewaterhouseCoopersin nimeä sekä saavat käyttöönsä ketjun yhteiset resurssit, metodologiat ja tietäidän. Vastaavasti kullakin jäsenyhtiöllä on velvollisuus noudattaa tiettyjä ketjun yhteisiä

toimintaperiaatteita sekä ylläpitää PwCIL:n johdon hyväksymiä PwC-ketjussa noudatettavia standardeja.

Jäsenyritykset voivat kuulua myös alueellisiin ryhmiin, joiden tarkoituksena on edistää jäsenyritysten välistä yhteistyötä sekä yhtenäisten strategioiden ja riskienhallinta- ja laatustandardien soveltamista. PwC-ketju organisoitiin 1. lokakuuta 2008 alkaen kolmeen uuteen maantieteelliseen klusteriin: West Cluster, Central Cluster ja East Cluster. PwCIL-jäsenyytensä lisäksi PricewaterhouseCoopers Oy kuuluu Central Clusteriin, jota johdetaan Isosta-Britanniasta.

4 Kuvaus sisäisestä laadunvarmistusjärjestelmästä

Yhtiömme arvot Laadunvarmistus, Tiimityöskentely ja Johtajuus tukevat korkean laadun tavoittamista kaikessa asiakastyössä. Laatu tarkoittaa hyvän teknisen laadun ja säännösten noudattamisen lisäksi myös kykyä asettaa asiakkaidemme asemaan ja sitoutumista tuottamaan heille lisäarvoa.

Sisäisissä koulutus- ja muissa tilaisuuksissamme tähdennämme jatkuvasti korkean laadun merkitystä. Suoritamme myös säännöllisesti asiakastyöväisyysselvityksiä, ja yhtiömme johto arvioi suurimpien asiakkaiden tyytyväisyyttä tapaamalla ja haastatteleamalla niiden johtohenkilöitä.

Yhtiömme asiakkailla on mahdollisuus raportoida havaitsemansa tai epäilemänsä poikkeamat yhtiötämme koskevista ammatillisista standardeista ja lainsäädännöstä luottamuksellisesti yhtiömme internet-sivujen kautta.

Noudatamme kansainvälistä tilintarkastusyhteisöjä koskevaa Laadunvalvontastandardi 1:tä (ISQC 1), jonka tarkoituksena on antaa kohtuullinen varmuus siitä, että suoritamme toimeksiannot ammatillisten standardien ja määräysten sekä lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Laadunvalvontastandardin edellyttämästä seurannasta vastaa yhtiössämme tähän tehtävään nimetty partner, Chief Quality Officer, joka raportoi yhtiömme toimitusjohtajalle ja hallitukselle. Järjestelmän avulla varmistetaan, että laadunvalvontaan liittyvät toimintaperiaatteemme ja menettelytapamme ovat asianmukaisia, ne toimivat tehokkaasti ja niitä noudatetaan. Quality Office, jonka jäsenenä ovat Chief Quality Officerin lisäksi tilintarkastuksen johtaja, riskienhallinnasta vastaava partneri sekä laadunvalvontatarkastuksista, sisäisestä koulutuksesta ja metodologiasta

vastaavat partnerit, kokoontuu kuukausittain tarkoituksenaan varmistaa, että kaikki laadunvalvontaan vaikuttavat toimintomme hoidetaan asianmukaisesti ja tehokkaasti.

Periaatteemme tähdentävät konsultaation tärkeyttä vaikeissa tai tulkintaa edellyttävissä ammatillisissa kysymyksissä. Konsultaatiosta vastaa erikoistuneista asiantuntijoista koostuva Auditing Consulting Services -ryhmämme, joka on koko henkilökuntamme käytettävissä.

PricewaterhouseCoopers-ketjuun kuuluvilla yhtiöillä on käytössä yhteneväiset laatua ja palveluiden suorittamista koskevat standardit, toimintaperiaatteet ja menettelytavat. Risk & Quality -toiminnosta vastaavan partnerin tehtävänä on riskienhallintaan liittyvien periaatteiden ja järjestelmien ylläpitäminen. Hän raportoi yhtiömme johtoryhmälle ja hallitukselle.

PricewaterhouseCoopers-ketjulla on varmennustoimeksiantoja koskeva laadunvalvontatarkastusohjelma, jota noudatetaan kaikissa ketjuun kuuluvissa yhtiöissä. Yksittäiset PwC-yhtiöt voivat täydentää globaalia ohjeistusta paikallisen lainsäädännön edellyttämällä lisätoimenpiteillä. Tämän ohjelman mukaan kaikki KHT-, HTM- ja JHTT-tilintarkastajat ovat laaduntarkastuksen kohteena vähintään joka kolmas vuosi. Laadunvalvontatarkastuksen tulokset raportoidaan sekä PricewaterhouseCoopers Oy:n ylimmälle johdolle että PwC-ketjun globaalille johtoryhmälle. Raportti sisältää laadunvalvontatarkastuksessa esille tulleiden tärkeiden havaintojen lisäksi myös niiden perusteella tehdyt toimenpidesuosittukset. Raportin pohjalta laaditaan toimintasuunnitelma havaittujen puutteiden korjaamiseksi. Yhtiömme johto valvoo hyväksytyntoimintasuunnitelman toimeenpanoa.

Kaikki yhtiömme palveluksessa olevat KHT-tilintarkastajat ovat myös olleet KHT-yhdistyksen yhteydessä toimineen laatulautakunnan suorittaman ulkoisen laadunvalvonnan kohteena. Ulkoinen laadunvalvonta on toteutettu viiden vuoden välein. Keskuskauppakamarin tilintarkastuslautakunta on valvonut ulkoisen laaduntarkastuksen toteuttamista ja KHT-yhdistys on raportoinut suorittamistaan laaduntarkastuksista ja niiden tuloksista tilintarkastuslautakunnalle. Vastaavasti HTM- ja JHTT-tilintarkastajat ovat olleet kyseisten yhdistysten laadunvalvonnan kohteina.

5 Viimeisin laadun- tarkastuksen ajankohta

Vuotta 2007 koskeva sisäinen laadunvalvontatarkastus valmistui julkisten ja muiden merkittävien asiakkaiden osalta 31. 8. 2008. Tarkastuksen tulokset raportoitiiin yhtiömme hallitukselle ja johtoryhmälle sekä PwC-ketjun johtoryhmälle syyskuun 2008 aikana. Muiden asiakkaiden osalta laadunvalvontatarkastus on jatkuva prosessi, ja sen tuloksista raportoidaan yhtiömme hallitukselle ja johtoryhmälle vuosittain.

Keskuskauppakamarin tilintarkastuslautakunnan vuosittainen KHT-yhteisön valvontakäynti suoritettiin PricewaterhouseCoopers Oy:ssä 9. 1. 2008.

KHT-yhdistyksen laadunvalvonta on viimeksi suoritettu yhtiössämme maaliskuussa 2008.

6 Luettelo julkisen kaupankäynnin kohteena olevista yhteisöistä sekä luotto- ja vakuutuslaitoksista, joissa tilintarkastusyhteisö on viimeksi kuluneen tilikauden aikana valittu tilintarkastajaksi

PricewaterhouseCoopers Oy:n internet-sivuilla julkaistaan erikseen luettelo niistä julkisen kaupankäynnin kohteena olevista yhteisöistä sekä luotto- ja vakuutuslaitoksista, joissa tilintarkastusyhteisö on viimeksi kuluneen tilikauden aikana valittu tilintarkastajaksi.

7 Riippumattomuusohjeet ja kuvaus niiden noudattamisen valvonnasta

Yhtiössämme noudatetaan PricewaterhouseCoopers-ketjun globaaleja riippumattomuussääntöjä, jotka sisältävät riippumattomuuteen liittyvät vähimmäisvaatimukset ja joita sovelletaan kaikissa suorittamissamme varmennustoimeksiannoissa. Riippumattomuussäännöt perustuvat SEC-yhtiöiden osalta SECin riippumattomuussääntöksiin ja muiden yhtiöiden osalta IFACin (International Federation of Accountants) eettisiin ohjeisiin. IFACin eettisiin ohjeisiin perustuvat sääntömme ovat tilintarkastusasiakkaiden osalta tietyiltä osin kuitenkin IFACia tiukemmat. Henkilökuntamme tietämys riippumattomuusasioissa pidetään ajan tasalla sisäisillä tiedotteilla ja koulutuksella.

Yhtiössämme noudatetaan tiukkaa uusien asiakkaiden ja toimeksiantojen hyväksymisnettelyä. PwC:n globaali Central Entity Service-tietokanta mahdollistaa riippumattomuusarvioinnin teon uusista asiakkaista ja toimeksiannoista. Toimintaperiaatteisiimme kuuluu myös sen varmistaminen, ettei asiakkuuksiin tai toimeksiantoihin liity eturistiriitoja, jotka saattaisivat vaarantaa yhtiömme riippumattomuuden, rehellisyyden tai objektiivisuuden.

Käytäntönämme on, että tilintarkastusasiakkaasta vastaavan partnerin tulee etukäteen hyväksyä kyseiselle asiakkaalle mahdollisesti annettavat muut kuin tilintarkastuspalvelut. Täten varmistamme antamiemme palveluiden osalta riippumattomuutemme ja objektiivisuutemme. Julkisesti noteeratuissa yhtiöissä sekä vakuutus- ja luottolaitoksissa tämä ennakkohyväksyntä hoidetaan kaikissa PwC-ketjuun kuuluvissa yhtiöissä käytössä olevalla Authorization for Services-järjestelmällä.

Pyydämme yhtiömme kaikilta asiantuntijoilta vuosittain vahvistuksen riippumattomuussääntöjen noudattamisesta. Kaikkien partnereiden, directoreiden ja managereiden tulee ylläpitää tietoja arvopaperiomistuksistaan tietokannassa (Global Portfolio System), joka vertaa niitä maailmanlaajuiseen riippumattomuusyhteisöt sisältävään listaan ja huomauttaa mahdollisista poikkeamista.

Riippumattomuussääntöjen noudattamista valvomme myös vuosittain pistokokein tehdyin tarkastuksin.

Esille tulleet riippumattomuussääntöjen rikkomukset raportoidaan yhtiömme johtoryhmälle ja hallitukselle. Havaittuihin riippumattomuussääntöjen rikkomuksiin sovelletaan yhtiömme kurinpidollisia periaatteita.

8 Ammattitaidon ylläpitämistä ja kehittämistä koskevat periaatteet

Henkilöstön ammattitaidon ylläpitäminen ja kehittäminen on PricewaterhouseCoopers Oy:n strategian keskeinen osa. Koulutus on monipuolista ja jatkuvaa, ja se perustuu strategiasta johdettuihin tavoitteisiin ja asiakastyössä havaittuihin tarpeisiin. Maailmanlaajuisen PwC-ketjun koulutustarjonta tarjoaa mahdollisuuksia sekä syventävään erikoistumiseen että laaja-alaiseen osaamisen kartuttamiseen.

Koulutus jakautuu yksikkö-, toimiala- ja toimeksiantokohtaisesti tekniseen asiantuntijakoulutukseen, asiakassuhdejohtamiseen ja vuorovaikutustaitojen kehittämiseen sekä PwC:n toimintatapoihin, kulttuuriin ja arvoihin keskittyvään koulutukseen.

Koulutuksen avulla yhtiö pyrkii sitouttamaan henkilöstön itsensä kehittämiseen sekä yhdistämään henkilöiden omat uratoiveet liiketoiminnan tarpeisiin.

Henkilöstön kehittämisen tärkeänä tavoitteena on yksilön tarpeiden ja työn yhteen sovittaminen. Johtamisen tukena käytettävät kehityskeskustelut sekä valmennus- ja mentoointimenetelmät tukevat tätä.

9 Taloudelliset tiedot toiminnan laajuudesta

Konsernin liikevaihto oli 30. 6. 2008 päättyneellä tilikaudella 86,1 miljoonaa euroa, joka jakaantui eri liiketoiminta-alueiden osalta seuraavasti:

- tilintarkastus: 53,8 miljoonaa euroa
- verokonsultointi: 15,2 miljoonaa euroa
- neuvontapalvelut: 17,1 miljoonaa euroa

Konsernin liikevaihtoon sisällytettiin ensimmäistä kertaa globaalisti hallinnoitavat alihankintatyöt. Tarkempi selvitys kirjaustavan muutoksen vaikutuksesta yhtiön liikevaihtoon on annettu hallituksen toimintakertomuksessa ja tilinpäätöksen liitetiedoissa.

10 Partnereille maksettavien korvausten perusteet

Partnereiden palkitsemisessa noudatetaan osakas- ja partnerikokouksen hyväksymää ansiojärjestelmää, joka on pääperiaatteiltaan samanlainen koko PwC-ketjussa. Ansiojärjestelmään tehtävistä muutoksista päättää palkitsemisvaliokunta ja merkittävät muutokset viedään hallituksen sekä osakas- ja partnerikokouksen hyväksyttäväksi.

Partnereiden palkitsemisesta päättää palkitsemisvaliokunta. Palkitseminen perustuu partnerille vuosittain asetettujen henkilökohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen, arvojen mukaiseen toimintaan sekä yhtiön taloudelliseen tulokseen. Palkitsemisessa otetaan huomioon myös partnerin rooli yhtiön organisaatiossa. ■

Alue- toimistot

Jyväskylä

Kauppakatu 31 B
40100 Jyväskylä
puh. (014) 338 1950
faksi (014) 338 1960

Kuopio

Vuorikatu 26 A
70100 Kuopio
puh. (017) 265 4800
faksi (017) 265 4810

Lappeenranta

Ratsumestarinkatu 10
53100 Lappeenranta
puh. (05) 541 7000
faksi (05) 541 7020

Mikkeli

Porrassalmenkatu 21 B 42
50100 Mikkeli
Timo Mitikka
puh. 040 512 2288

Oulu

Kirkkokatu 14 A
90100 Oulu
puh. (08) 562 4800
faksi (08) 562 4840

Pori

Eteläkauppatori 4 A
28100 Pori
puh. (02) 632 4500
faksi (02) 632 4505

Savonlinna

Olavinkatu 45 D
57100 Savonlinna
puh. (015) 578 930
faksi (015) 578 9318

Seinäjoki

Kampusranta 9
60320 Seinäjoki
puh. (06) 420 1600
faksi (06) 420 1650

Tampere

Hämeenkatu 26 A
33200 Tampere
puh. (03) 3138 8000
faksi (03) 3138 8050

Turku

Läntinen Rantakatu 7
20100 Turku
puh. (02) 274 100
faksi (02) 251 8323

Vaasa

Hietasaarenkatu 18
65100 Vaasa
puh. (06) 3186 600
faksi (06) 3186 601

PricewaterhouseCoopers Oy

PL 1015
00101 Helsinki
(Käyntiosoite:
Itämerentori 2,
00180 Helsinki)
puh. (09) 22 800
faksi (09) 174 102

Internet-sivut: www.pwc.com/fi

Sähköpostilogiikka:
etunimi.sukunimi@fi.pwc.com

20

Painotuote
441 032

Julkaisu on painettu FSC-sertifioidulle paperille.

www.pwc.com/fi

© 2008 PricewaterhouseCoopers Oy. Kaikki oikeudet pidätetään.

"PricewaterhouseCoopers" viittaa PricewaterhouseCoopers International Limited -jäsenyritysten muodostamaan ketjuun, jonka jokainen jäsen on itsenäinen juridinen yhtiö.